

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: Jože Košnjek

Ob 35-letnici izhajanja odlikovan z Redom zaslug za narod s srebrno zvezdo

LETU XXXVII

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

Dokup pokojninskih let pod ugodnimi pogoji

18. septembra bo skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja sklepala o vstevanju pokojninskih let zakoncem kmetom kooperantov, ki so bili doslej brez teh pravic — Brez dokupa let ne bo šlo, zato predlagajo dokup pod ugodnejšimi pogoji

Že ob lanskem sprejemanju novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju so delegati sprožili vprašanje, kako bo s pokojninskim zavarovanjem žena kmetov kooperantov, ki so bili prostovoljno zavarovani, kmečke žene pa so bile brez teh pravic. Starostna kmečka pokojnina, pa čeprav ni vsebovala takih pravic kot zavarovanje kmetov kooperantov, je imela to prednost, da je veljala za oba zakonca. Po novem zakonu bo seveda druga-

če, toda zakonci kmetov kooperantov za nazaj ne morejo uveljavljati svojih pravic. Ob lanskem sprejemanju novega zakona tega dvoma niso rešili, čeprav so si bili edini, da kaže preteklo krivico popraviti. Torej so problem prepustili skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, naj ga reši v okviru samoupravnih pristojnosti.

Tako je Zadružna zveza Slovenije predlagala, naj bo obdobje žena kmetov kooperantov, ko so bili sled-

nji pokojninsko zavarovani, vsteli v pokojninsko dobo bodisi brez vplačila bodisi tako, da bi ta leta dokupili pod ugodnejšimi pogoji. Ker skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja ni tako v dobrem gmotnem položaju, da bi si lahko privoščila prvo, se odloča za drugo: ugodnejši dokup let, kar tudi predlaga na delegatski skupščini. Že maja so v skupnosti razpravljali, naj bi pokojninska leta dokupili s 75-odstotnim prispevkom ali pa s polovičnim. Da določila ne bi zlorabljali, kaže natancno razmejiti, da ta ugodnost velja izključno za zakonce kmetov, ki so bili po 1. januarju 1972 obvezno zavarovani v starostnem zavarovanju kmetov, kasneje pa so iz njega izključeni, ker se je njihov zakonec pokojninsko in invalidsko zavaroval kmet kooperant.

V 10 letih se je namreč prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovalo 6.377 zdrženih kmetov. 3.360 zakoncev teh kmetov je bilo zaradi tega izločenih iz obveznega starostnega zavarovanja kmetov. Danes kakih 1.500 upravčencev, žena nekdanjih kmetov kooperantov, ne more uveljavljati pravice do pokojnine.

Letni znesek dokupa pokojninske dobe pod splošnimi pogoji znaša 42.564,50 dinarjev. Tako bi 75-odstotni prispevek za zavarovanje, stare 60 let, pri minimalni pokojninski dobi 15 let, znašal 368.715,33 dinarjev po prvem zavarovalnem razredu. Če pa bi se delegati na torkovi skupščini odločili za ugodnejši dokup let s 50-odstotnim prispevkom, bi moral zakonec kmeta kooperanta za svoje obdobje brez pokojninsko invalidske pravice odšteti 283.586,19 dinarjev. Pokojninska osnova bi v prvem primeru znašala 13.374,74 dinarjev, pokojnina pa 40 odstotkov tega zneska, torej 5.349,90 dinarjev. Pri dokupu let s 50-odstotnim prispevkom bi pokojninska osnova znašla 9.722,94 dinarjev, pokojnina pa 3.889,18 dinarjev. To so zgolj podatki za zavarovance, ki se zavarujejo po prvi zavarovalni osnovi, obstaja pa še 5 zavarovalnih razredov.

D. Z. Žlebir

V nedeljo na Porezen

Škofja Loka — To, nedeljo, 16. septembra 1984, pripravlja organizatorji, kakor smo obširneje že poročali v prejšnji številki Glasa, tradicionalno srečanje borcev, planincev, mladine in drugega prebivalstva na Poreznu. Ponovno naj spomnimo le, da bo svečanost pri spomeniku na vrhu Porezna ob 11. uri, obenem pa opozorimo pohodnike na dobro telesno pripravljenost in primerno planinsko opremo, saj je prek 1600 metrov visoko goro v teh dneh že pobegli prvi sneg. (S)

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Odstranjeni radiator

Prvi jesenski hlad je hitro pahnil v pozabo toplo poletje in naše skrbi se zdaj sukajo okoli kurjave. Bo zima dolga in mrzla kot lani, je v kleti dovolj premoga do po-mldi, koliko nas bo v novi zimi kurjava veljala?

Posebej slednje vprašanje postaja vse bolj grena se-stavina našega vsakdana. Kurjava je postala draga, de-narja pa imamo vse manj.

Draginja je hitro zasukala naša razmišljjanja. Vse po-redkeje slišimo, da bi se še kdo hvalil s talnim ogrevanjem, s toplo hišo od predverja do podstrešja. Vse pogoste-je pa, pri nas bomo kurili v kuhinji, odprli vrata v dnevno sobo, za spalnico pa je tako bolj zdravo, da je hladno.

Vse bolj radi tudi delamo primerjavo, koliko stane ogrevanje v stanovanjski hiši in koliko v stanovanju, ki se greje iz skupne kotlovnice. Prvi radi tamajo drugim, da imajo s kurjavo veliko dela, da morajo vlačiti drva iz gozda, nositi vedra s premogom, zakuriti v hladni hiši, ko pridejo iz službe. Torej je že prav, radi dodajo, da so računi za ogrevanje v stanovanjskih bloki visoki, saj naj plačajo tudi udobje. Stanovalci v bloki pa vse bolj črno gledajo zneske na mesečnih položnicah, s katerimi plačujejo ogrevanje.

Ko se tako prerekamo, kdo je na boljšem, lahko reče-mo, da so stanovalci v bloki za nekaj vendarle prikrajšani. Nimajo možnosti, da bi pri ogrevanju varčevali. Minili so časi, ko so brezskrbno odprli okno, če je bilo stanovanje pretoplo. Draginja nas je udarila po žepu in dandas je to že potratnost.

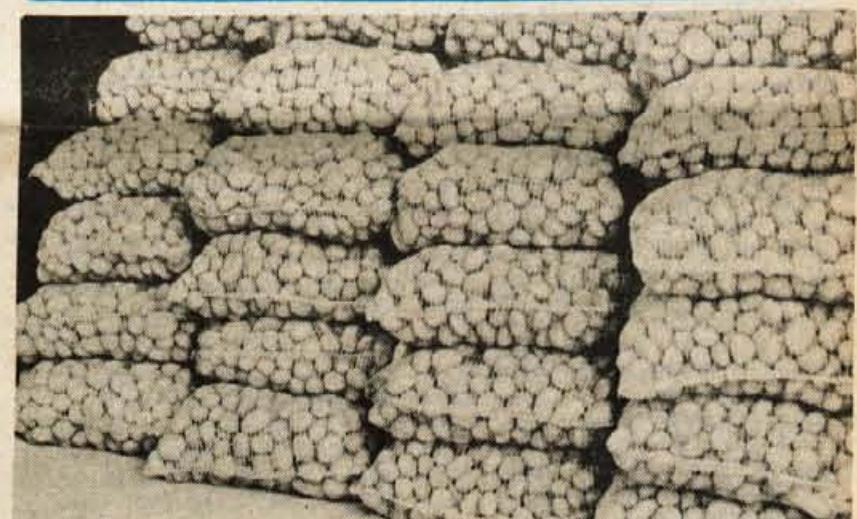
In kaj lahko storiti stanovalec. Lahko se na hišnem sve-tu in zboru stanovalcev jezi, da je ogrevanje draga, da naj kurjači vendarle malce varčujejo z dragocenimi naftnimi gorivimi.

Ali pa seže po skrajnem dejanju, kar se je že dogodilo in dobihlo obravnavo celo na vrhovnem sodišču. Stanova-lec je preprosto odstranil radiatorje iz stanovanja in odločno dejal, da se ne bo več grel iz skupne kotlovnice. So-dišče je odločilo, da kaj takega ni mogoče, saj je stanovanjski blok zaključena ogrevalna celota.

Toda dvom vendarle ostaja. Je nekdo dolžan plačati nekaj, kar ni porabil?

Ter seveda vprašanje, kaj bo, če bo takšnih primerov veliko. Nekaj je gotovo. Merjenje porabljenje topote posta-ja vse bolj aktualno. Če bo vsakdo plačal toliko, kolikor je resnično porabi, bo imelo varčevanje tudi svojo pravo težo.

M. Volčjak

Zaradi slabega semena, premalo strokovnega dela in neugodnega vre-mena bo letošnji pridelek krompirja za tretjino manjši. Veliko krom-pirja je segnilo že na njivah, nekaj pa ga bo — tako zatrjujejo strokownjaki — še v skladiščih. Krompirjeva plesen je napadla predvsem tiste krompirjeve nasade, ki so jih kmetje premalo škropili; škropiv pa je bilo dovolj. — Foto: F. Perdan

Odkritja obeležij borbam v Udin borštu

Kranj — Odbor za kompleksno spominsko ureditev Udin boršta, kjer je v začetku septembra 1942 izkravil 2. bataljon Kokrškega odre-da, je postavil v tem predelu Gorenjske dve novi obeležji, eno pa obnovil.

Tako bo v soboto, 15. septembra, ob 17. uri odkritje spominskega obeležja zadnjemu boju borcev v Udi-nem borštu v Kamnjetku pri Leten-cah. Dostop do prireditvenega pro-spora je skozi vas Letenec. Proslavo pripravlja družbenopolitične orga-nizacije Gorič, v kulturnem progra-mu pa bodo nastopili solarji osnovne šole Goriče in kranjska godba na pi-hala.

V nedeljo, 16. septembra, ob 14. uri pa bo namesto običajne pro-slave pri spomeniku padlim v Stra-hinju, proslava ob odkritju obnovlje-nega spominskega obeležja v Kapniku, v neposredni bližini pa odkritje novega spominskega obeležja bor-bam v tem predelu Idin boršta, na Težičevem hribu. Kulturni program za to proslavo pripravljajo otroci osnovne šole Simon Jenko iz Kranja. Do Kapnika se pride skozi Želin, kjer bodo pripravljeno prostori za parkiranje, vendar pa je treba raču-nati, da je od tu še 1,5 kilometra peš poti do prireditvenega prostora.

Vinko Hafner v Kranju

Kranj — V torek, 11. septem-bra popoldne se je predsednik skupščine SRS Vinko Hafner mu-dil v Kranju. Kot predsednik sku-pine za spremištanje razprav o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ pri CK ZKS se je udeležil seje os-novne organizacije Zveze komu-nistov Tozd Plemenitilnica v Tek-stilindusu. Tako kot drugie so se tudi v Tekstilindusu komunisti odločili, da bodo o vlogi ZK, kre-pitvi njene idejne in akcijske enotnosti razpravljali na dveh se-stankih. Na prvem so se lotili vzrokov neaktivnosti v lastni os-novni organizaciji. Razpravo, na kateri bodo še posebej razpravljali o vsebinski predlaganih sklepov ter se do njih tudi opredelili, bodo zaokrožili na akcijski konferenci po zaključku razprav v vseh osnovnih organizacijah ZK v Tekstilindusu. — L. M.

PRISRČNO SNIDENJE PRI BENEDIKTU — Prisrčno in slovesno je bilo v sredo v gostilni Benedik v Stražišču. Tu so se namreč zbrali igralci nogometnega moštva kranjskega Korotana, ki so pisali zgodovino kranjskega nogometa. Ob tej priložnosti so bivši igralci Korotana čestitali Edvinu Be-nediku za sedemdesetletnico in mu izročili kristalno vazo, Cenetu Božiču pa so soigralci izročili nogometno žogo s podpisom vseh igralcev. Na sliki bivši nogometni igralci Korotana. Na tem prisrčnem snidenu so za dobro razpoloženje poskrbeli tudi pevci iz Stražišča. (f-dh) — Foto: F. Perdan

**Poštarji
pobirajo
naročnino
za Glas.
Prosimo,
poravnajte
je.**

NA DELOVNU MESTU

Zora Podbelšek

Ni snažilk, ni direktorjev

Kranj — Če si morda kdo predstavlja, da je svetovalec zaposlitve pri skupnosti za zaposlovanje prijetno in lahko delo, se prav govoriti moti. V kartoteki Zore Podbelšek, ki se s tem delom ukvarja že pet let, je trenutno okoli 370 oseb prijavljenih kot iskalcev zaposlitve. To pomeni, da se tedensko oglašajo pri njej vsaj tisti, ki si resnično želijo zaposlitve. Kajti tudi takšni so, ki se sicer prijavijo pri skupnosti, nato pa jih na spregled tudi po celo leto, ko pa se pojavijo, hočejo delo takoj, češ, saj je bilo dovolj časa za iskanje.

»Posredovanje zaposlitve je zadeva, ki se hitro spreminja. Dvakrat na teden dopolnjujemo ponudbe del in opravil, ki nam jih posiljajo iz delovnih organizacij z Gorenjske, pregled pa imamo tudi za nekatere druge regije. Vrsta poklicev je namreč takšnih, da jih gorenjske delovne organizacije težko zaposle, v drugih regijah pa jih na primer še vedno iščejo.«

Se vedno se dogaja, da delovne organizacije ne prijavljajo vseh prostih del in opravil skupnostim za zaposlovanje ali pa šele takrat, ko že imajo izbranega kandidata.

Zaloge ali sive cene?

Julija so v Kranju, kjer stanovanja ogrevajo iz skupnih kotlovnic, začeli plačevati za 34-odstotkov višje akontacije za ogrevanje v kurilni sezoni 1984/85. Razen akontacije pa še prispevek za zaloge, ki je različen in znaša od 3 do 23 dinarjev mesečno na kvadratni meter. Čeprav je bil občinski izvršni svet mnenja, da morajo o nakupu zalog goriva odločati stanovalci na zborih stanovalcev, so pri Domplanu že tretji mesec prispevek zaračunalni, ne da bi čakali na njihovo mnenje. Pri tem večina uporabnikov niti ne ve, za kakšne zaloge gre, in pojavila se dvom, da gre le za dvojno podražitev: za v republiku dogovorjeno 34-odstotno in še nekaj odstotno »sivo«.

Za mnenje in obrazložitev smo povprašali pri Domplanu, ki upravlja kotlovnice in obračunava stroške, ter pri stanovalski skupnosti. Medtem ko so se pri Domplanu odzvali našemu vabilu in so se pogovorili udeležili direktor France Rihterič, vodja finančne Erna Kovač in vodja kotlovnice Iztok Knific, so se pri stanovalski skupnosti izgovorili, češ da se v izračune niso poglabljali, oziroma da se ne finance ne razumejo. Vendar so vse predlagane izračune obračunali in jih sprejeli.

Zakaj torej poleg povečane akontacije še prispevek za zaloge?

Kovačeva: »Akontacije za ogrevanje stanovalci plačujejo 12 mesecev, kuri se šest mesecev. Obračunsko leto se začne 1. julija in konča 30. junija naslednje leto. Z denarjem, ki ga plačajo stanovalci v obliku akontacij, lahko sproti kupujemo gorivo nekako do novega leta, potem pa moramo najeti kredit, ki ga stanovalci pokrijejo do 30. junija. Do sedaj smo si denar sposojali iz računov hišnih svetov, za naprej pa SDK teža početja ne dovoli več. Zato smo predlagali, da bi poleg pokritja rednih stroškov ogrevanja stanovalci zbrali še denar za nakup zalog, tako da bi rezervoarje delno ali v celoti

napolnili že poleti, ko je gorivo najlaže dobiti in po najbolj ugodni ceni. Tako bi potem denarno laže premestili zadnje mesece kurjenja.«

Bi lahko na primeru Planine, kjer je največja kotlovnica v Kranju in ogreva 200.000 kvadratnih metrov stanovanj, bolj podrobno obrazložili, za kaj gre?

Knific: »Stanovalci na Planini naj bi mesečno prispevali na nakup zalog goriva 7,65 dinarjev na kvadratni meter stanovanja. Z zbranim denarjem bi prihodnje poletje kupili 500 ton goriva in z njim napolnili tretjino rezervoarjev. Drugo leto bi zbrali denar še za 500 ton goriva in naslednje leto prav tako. Tako bi imeli leta 1986 poleti polne rezervoarje. S pomočjo teh zalog bi pri akontacijah za ogrevanje ustvarili toliko rezerve, da nam proti koncu kurilne sezone ne bo več treba najemati kreditov. Hkrati pa to pomeni, da morajo stanovalci v teh letih plačati stroške nakupa 5.000.000 ton goriva za ogrevanje in še nakup 500 ton goriva za zaloge. Podobno je tudi v drugih naseljih, le da so količine manjše in stroški zato drugačni.«

Vendar se je gorivo vedno kupovalo pred začetkom ogrevanja?

Rihterič: »Seveda, vendar smo si denar zanj vedno začasno sposojali iz računov hišnih svetov, kar naj sedaj ne bi več delali.«

Tudi letos?

Kovačeva: »Letos smo kupili zaloge goriva za vse kurilnice in smo zanje odsteli 33 milijonov dinarjev. To je velik strošek, ki ga z akontacijami komaj krijemo. Imamo pa še 10 milijonov primanjkljaja na Planini, ki ga bodo stanovalci pokrili šele oktobra in novembra.«

Zakaj ne naredite obračuna takoj po prenehanju kurjenja 15. aprila, tako da bi bili lahko stroški do nove obračunske sezone poravnani?

Knific: »To je nemogoče, ker tudi za mazut veljajo tako imenovane

razgovor, dogaja pa se seveda, da ponujeno delo za koga ni zanimivo, ustrezeno, je predaleč in podobno.«

Čeprav je tako v kranjski občini kot tudi v gorenjski regiji prijavljenih manj iskalcev zaposlitve kot lani v enakem času, bo slika realna še koniec tega meseča, ko se razjasni, ali je generacija mladih iz šol našla zaposlitev ali se odločila za nadaljnji študij, koliko pa jih bo nekaj časa moralo počakati na delo.

»Čeprav nezaposlenost na Gorenjskem in tudi v naši občini ni velik problem, suče se okoli 1 odstotka, skušamo vedno vsakega iskalca zaposlitve obravnavati, kot da je zanj to največji problem. To še posebej velja za pravnik, zaposlene za določen čas, saj bi mladi radi delali, toda stalne zaposlitve za nekatere poklice ni, v sklepku o prenehanju del in opravil za določen čas, ki ga dobijo ob odhodu iz delovne organizacije, pa navadno niti ni poduka, da se morajo v 30 dneh oglašati pri nas na skupnosti, sicer izgube pravico do denarne pomoci. Tisti, ki še niso bili zaposleni ali taki, ki odklanjajo ustrezeno delo, seveda nimajo pravice iz socialne varnosti. To velja tudi za veliko skupino gimnazijskih maturov v naši kartoteki, saj so prijavljeni kot iskalci, toda veliko jih študira naprej. Veliko je tudi takih iskalcev, ki hočejo delati »karkoli«, ko pa najdemo enostavna dela, kakršnega je tudi največ, se ne zanimajo več. Občasno bi se opravljali taka dela, stalno pa ne. Zato tudi ne najdemo nikoli dovolj snažilk in — kar se čudno sliši — tudi za mesta direktorjev ni več zanimanja.«

Praksa, ki bo žal še ostala, ker skupnosti nimajo tolikšnega vpliva, da bi jo odpravile. Prav tako kandidati, ki čakajo na delo in so prijavljeni pri skupnosti, nimajo nikakršne prednosti pred kandidati, ki se zanimajo za zaposlitve direktno v organizaciji dela od določenem razpisu. Izbor je naime izključno v rokah komisij v delovnih organizacijah.

»Seveda pa s tem še ni rečeno, da ne bi s kadrovskimi službami v združenem delu svetovalci zaposlitve v skupnosti dobri sodelovali. Za marsikaterega iskalca zaposlitve, še posebej, če gre za težje zaposljivega, se vedno osebno dogovarjam s kadrovsko službo in skupno iščemo vse možne načine, da delavca kar najhitreje in najustreznejše zaposlimo. Po drugi strani pa nas iz delovnih organizacij tudi kličejo, kadar potrebujejo delavce. Posredujemo jim naslove, da jih povabijo na

Delo v neznosni vročini

Zidarji Vatrostalne opravljajo pri remontih ob pečeh najtežja dela v hudi vročini in prahu — Osnova osebnega dohodka prenizka

ni,« pravi Bojan Gavrič, zidar. »Prevladuje mnenje, da delamo samo zase, nihče pa ne upošteva velikega prispevka Vatrostalne k proizvodnji v Železarni.«

»Boli nas,« nadaljuje Idris Smajić, zidar, »če slišimo očitke, da preveč zaslužimo. Nihče ne pomislí, da delamo ob nedeljah in praznikih, vedno, kadar nas potrebujejo. Sploh nismo določenega delavnika — včasih smo dva dni doma, nato je potreben remont in smo zaposleni več dni zdržema. Naše plačilne osnove so izredno nizke, po 11.000 din, veliko nadurnega dela je treba, da se zaslubi 35.000 dinarjev mesečno.«

Tak delavnik, ko nikoli ne veš, kdaj boš prost, utruja in slabovpliva na družinsko življenje. Da niti ne govorimo o delovnih razmerah — to je treba videti in doživeti. Ko se ustavijo peči, je temperatura okoli 40 stopinj in ne moremo čakati, da bi se povsem ohladile. Kot delovna organizacija smo vezani na roke, kot posamezniki pa razumljivo težimo za tem, da izpolnimo normo, daj smo po njej plačani. Z delom zato začnemo čimprej, tako da se stalno menjavamo — vsak vzdrži toliko časa, kolikor le zmore.«

Tomaž Zalokar, vodja enote

Kadarkoli zagledamo podobo likvarja v martinarni, moramo priznati, da še kako zasluži dodatek za težje delo. Toda pod njim ob še višji temperaturi, globoko pod pečjo pri remontnih delih je zidar Vatrostalne, ki komajda premaguje vročino in komaj čaka, da ga sodelavec zamejni.«

Jesenška Vatrostalna dela v Železarni Jesenice, v drugih železarnah in kovinskih predelavki najtežja remonta opravila. Pogovarjali smo se z nekaterimi delavci o njihovem delu, težavah in problemih.

»Trdim, da smo v jesenški občini premalo poznani in tudi upošteva-

Idris Smajić, zidar

»Zaradi težkih delovnih razmer je veliko delovnih invalidov,« pravi Tomaz Zalokar, vodja. »Delamo ob starejših tehnologijah, delo je včasih živiljenjsko nevarno, organizacija dela pa je zaradi posebnega tehnološkega procesa dokaj težka. Delovni čas sproti prilagajamo, fluktuacija je zato precejšnja. Tisti, ki ne iščejo znosnejšega dela, ostajajo večinoma zato, ker so si pri Vatrostalni pridobili interne kvalifikacije ali zato, ker delovna organizacija zadovoljivo rešuje stanovalske probleme zaposlenih.«

»Pri zadnjem remontu plavža, ki je bil eden izmed največjih,« pravi Ivan Klinar, delovodja, »smo delo opravili v rekordnem roku, v šestih dneh je bila peč obzidana. Predvsem po zaslugi delavev, ki so navajeni trdo delati, brez ugovorov in izgovorov.«

Ivan Klinar, delovodja

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 15. 9. 1984 bodo dežurne naslednje prodajalne:

KRANJ IN OKOLICA:

DO Živila Kranj — TOZD Maloprodaja: SP Pri Peterčku, PC Vodovodni stolp, SP Zlate polje, SP Labore, SP Storžič Kokrica, SP Preddvor, PC Britof, PC Klanec, SP Planina-center od 7. do 18. ure, SP Šenčur od 7. do 17. ure. TOZD Delikatesa Kranj: Delikatesa Kranj, Maistrov Trg 11, Naklo v Naklem, Dom Srednja vas, Na vasi Šenčur od 7. do 13. ure, Klemenček Duplje, Hrib Preddvor Krvavec Cerkle in Kocna Jezersko od 7. do 19. ure.

V nedeljo 16. 9. 1984 pa bodo dežurne naslednje prodajalne:

TOZD Delikatesa Kranj: Delikatesa Kranj, Krvavec Cerkle, Naklo v Naklem od 7. do 11. ure, TOZD Maloprodaja Kranj: Gorenjska Cerkle od 7. do 11. ure.

TRŽIČ Mercator Deteljica, Mercator, Trg slobode 27

SKOFJA LOKA Market, Novi svet

Zidarje Vatrostalne delavci v Železarni dobro poznajo in vsi, ki znajo pošteno presoditi, povedo, da se takega dela ne bi lotili za noben denar. Dela vedno opravijo kvalitetno in v dogovorenem roku. »Vatrostalci, vsaj tisti, ki so že nekaj let pri delovnih organizacijah, ne znajo lenariti.«

Če iščeš delovno vnetno po naših delovnih organizacijah, jo opaziš pri normiranih delih, povsod drugje jo občutno primanjkuje. Zato so zidarji Vatrostalne resnično vredni pohvale, če jim že zadovoljivejšega plačila ni mogoč zagotoviti.

D. Sedej

Bojan Gavrič, zidar

Društvo, ki noče biti neznano

Pred desetimi leti so v Gorenji vasi ustanovili planinsko društvo, ki sedaj združuje že prek 200 članov — Dosej so se posvečali zlasti vzgoji in izletništvu, letos pa so začeli uresničevati skromne gospodarske cilje — V bodoče želijo še bolj prodreti med krajanem.

Gorenja vas — Zamisel o ustanovitvi planinskega društva v Gorenji vasi je vznikla pred dobrim desetletjem med učenci tamkajšnje osnovne šole. Pravzaprav jih je spodbudil k temu takratni učitelj likovne vzgoje Tone Logonder, ki se danes tesno sodeluje z društvom. Junija 1974. leta so tako dobili v kraju svoje planinsko društvo, v katerega se je včlanilo približno 120 pionirjev in 40 starejših prebivalcev.

»Težišče tedanje dejavnosti,« se spominjan sedanji društveni predsednik Marko Miklavčič, ki je od vsega začetka eden od nosilcev organiziranega planinskega delovanja, »je bila vzgoja kadrov za delo z mladimi in izobraževanje mladega članstva. Usposobili smo 5 mentorjev in 4 mladinske vodnike, vse to pa ni prečelo upada članstva po nekaj letih. Ponovno smo ga začeli pridobivati s prirejanjem organiziranih izletov. Najprej so jih vodili izkušeni planinci, pozneje pa 10 vodnikov, ki so opravili izpite na skupnem tečaju loskih društev. Tudi sedaj pripravimo vsako leto od 15 do 20 društvenih izletov, na katerih obiskujemo predvsem Julisce in Kamniške Alpe.«

Danes je v društvu 214 članov, od teh približno 70 starejših. Razen z izletništvom se ukvarjajo nekateri z varstvom narave — v odseku imajo okrog 20 solanov gorskih stražarjev — in alpinizmom, ki ga en član in dva pripravnika gojita pod okriljem škofovškega alpinističnega odseka. Društvo skrbi tudi za 55 kilometrov poti, predvsem za vse pristope na

Visočani gostje v Ušču

Okrog 70 članov krajevne skupnosti Visoko bo od petka do nedelje gost krajevne skupnosti Ušče pri Kraljevu v SR Srbiji. V nedeljo bo sodelovala v dveurni priljubljeni televizijski oddaji TV Beograd Znanje in mnenje.

To izredno zanimivo oddajo, ki je v glavnem posvečena kmetijstvu, ne manjkajo pa tudi prispevki s področja arhitektур, vezenja in ročnih del, kulture in športa, gleda okrog 6 milijonov ljudi iz vse države. Krajevna skupnost Visoko bodo predstavili mešani pevski zbor, folklorna skupina in ansambel Gašperki.

Sodelovanje na oddaji so jim med drugimi omogočile tudi nekatere dekovne organizacije iz kranjske občine. Oddajo bo neposredno prenašala tudi ljubljanska televizija od 12.15 do 14.15.

J. Kuhar

MI PA NISMO SE UKLONILI

Leto 1942 je bilo najhujše

Minka Peračić-Nežka,
nosilka Spomenice 1941.

Iz Podljubelja je doma Minka, Anžičmanova. Napreden revolucionarni duh je v družino prinesel oče, ki se je iz ruskega ujetništva vrnil šele leta 1922. In kadar sta z bratom, ki je bil tudi udeleženec ruske revolucije, doma razpredala misli o delavskem gibanju v Rusiji, so otroci poslušali z največjim zanimaljem. Že pred vojno so k njim prihajali tržiški komunisti — Andrej Stegnar, Joža Janežič in drugi. Minka se najbolj spominja leta 1938, ko je Andrej skozi vse leto, vsak četrtek, hodil k njim domov vrgat tri člane. Ob nedeljah so

bili tu ilegalni shodi. Tudi Luka Leskošek je včasih prišel sem gor.

Po okupaciji so aktivisti hodili tol le še počni. Prvo vojno obdobje je k Anžičmanovim hodil vsako nedeljo komunist Joža Fink iz Križev. Nekoč so žandarji dobili pri hiši nekaj komunistične literature. Potem so prihajali pogosteje delat preiskave. Velikokrat je oče moral z njimi. Sramotno so ga gnali čez vas...

Ko so ustanovili Tržiško četo, so se to oglašali partizani. Nemci so vedeli, da so vedno kje blizu in vsako drugo noč so jih čakali kje v vasi, ob jurih pa delati preiskave.

Nekoč pa je Minka naredila hudo napako: od nemškega vodiča, Slovenca, ki ga je nemška policija uporabljala, da jim je kazal hišo, je sprejela pištolo. Ta vodič je namreč takrat, ko so mu partizani zagrozili, da ga bodo ubili, če bo še naprej delal za Nemce, obljudil, da bo šel v Borovlje in od tam nosil partizanom pištole. No, to prvo, je izročil Minki. Toda že s tem, da jo je sploh vzel, se je izdala, da ve za partizane. On se je potem umaknil na Korosko, kaže pa, da je obvestil Gestapo na Bledu, da je ona in njena hiša partizanska. Dvakrat so prišli blejski gestapovci na občino, da bi dobili Minko, a so imeli tam zavednega tajnika Kušarja, ki je Gestapu ugovarjal in prikral stvari. Ko so drugič prišli, jih ni mogel več zadrževati. Minki je dal hitro pošto, naj se umakne.

19. julija 1942 so šli v partizane kar trije Anžičmanovi: oče Anton, brat France in Minka. Mama je ostala doma z dvema otrokoma. Selitev je bila zanjo neizbežna.

Minka in brat France sta prišla v 2. bataljon Kokrškega odreda. Zelo hitro je prišel usodni september in Udin boršt.

Pri Kapniku je bila Minka s svojo četo, ko so jih Nemci prvič napadli. Takrat so že vedeni, da so obkoljeni. Tri patrole so šle na ogledne prvi dan, 13. septembra, pa se ena ni več vrnila. Ko je začelo pokati, so se umikali le globlje

PISMA BRALCEV

ODKRIVANJE ZAKULISJA PROSLAVE

V 67. številki GLASA, dne 31. 8. 1984 sem prebral rubriko PISMA BRALCEV z naslovom »ZAKULISJE PROSLAVE V LJUBNEM« ter ugotovil, da je osebna užaljenost, zaradi malenkostnega spodrljaja nastopajočih recitatorjev in za odrom mladi recitatorki zanesla tako daleč, da sta s tem pismom v časopisu iznčitali proslavo in celotno praznovanje krajevne praznika. Celo več, potvrdjeno je resnica in dejstvo.

Po oceni obiskovalcer proslave v Ljubnem, je ta proslava v vseh 8. točkah uspela. Številni obiskovalci so bili zadovoljni, saj je bila vsaka točka nagradowana z močnim aplazom. Spodrljaj pri recitatorski točki, ki je v tem pismu tako napihnjen, sploh ni bil opazil. Gledalci niso niti opazili, da Urška in Zalka nista recitirali, ker je resnično prav pri tej točki ozvočenje ponagajalo in večkrat močno zahtrešalo. Morda je prav povzročilo težave nastopajočim recitatorjem v glasbenem vložku s citrami. Za odrom je nastalo razburjenje izvajalcev naslednje točke, ker je bila izvedba odvisna od ozvočenja.

Recitatorki sta v svoji užaljenosti pozabili na dejstvo, da je bilo vključno s pislom zborom in napovedovalcem 31 nastopajočih. Vsak nastopajoči pa ima svoje težave in tremo. Vodja recitatorske sekcije je posvetil vso pozornost učencem do 4. razreda OS Ljubno, ker so recitirali pesmi na pamet, mladinke in mladinci pa so recitacije brali. Zato ni bilo potrebno samo na generalki dogovorjeni vrstni red recitacij (v pismu je po mnemu recitator program, ki se ga nisem držal).

Celotni program praznovanja in proslave krajevne praznika je bil zasnovan na seji odbora za praznovanja in proslave pri KK

SZDL Ljubno, ki je spremjal tudis uresničevanje. Spored ali vrstni red recitacij pa se je resnico kril, ker so recitatorji odpovedovali. Odpovedana je bila tudi 9. točka v celoti, ker je izvajalec iz upravičenih razlogov zaprosil za odstop. Zato se je moral spored recitatorjev dopolniti. V zadnjih dneh sem dodal še vložek, nastop mladinke s citrami.

Bralce želim opozoriti, da pismo ni tako nedolžno, kot izgleda na prvi pogled. Pismo obravnava zadeve, ki nimajo nobene zveze s samim proslavo, še manj pa recitatorsko sekcijo. Besede in odgovornosti v dobesednem govoru, niso pripisane pravim osebam, če so splošno bile tako izrečene. Temu bi tudi lahko rekel: »Zakulisje.«

Prireditive v okviru praznovanja kot so: športna srečanja mladih, streljanje z zračno puško rezervnih vojaških starešin, mokre gasilske vaje, obisk ostarelih občanov, polaganje vence na spomenike padlih ter zaključna proslava z govorom in kulturnim programom pa res ni noben »POMP«. To, je le skromna oddolžitev in obuditev spomina na čase NOB in počastitev spomina padlim. Na drugi strani pa pozivitev nekaterih dejavnosti in aktivnosti v krajevni skupnosti, ki nam tako rade zamrejo.

Pismo, je lepa domača naloga, z lepimi napovednimi stavki v dobesednem govoru. Besedilo v začetku prvega odstavka pa je vse graje vredno, ker se prebere takole:

»Ko boste prebrali to pismo, se boste morda prav od srca nasmejali. Morda pa boste vzkliknili: «Saj ni mogoče... Pa je, pa je mogoče, 24. avgusta 1941 je bilo v Ljubnem ustreljenih pet talcev.«

Temu besedilu, ne glede na nadaljnje opisovanje spomina, opisovanju napake na proslavi, se krajani KS Ljubno pa tudi drugi bralci zagotovo niso smejav. Ob zadnjem odstavku, pa naj se zamislijo tudi DPO v KS Ljubno. Stanislav Žibert

Zivljenje na planini Pri jezeru — Pri jezeru bo zamrlo — Leta nazaj so mnogih planinah opuščali po živine in tako so pastirske koštanovi, vidno propadajo. Nekteri lastniki so jih dajali v najmenšnem prebivalcem, želi oddihiva v gorah, da bi jih vedeli. Mnogi pa so že spoznali, jih tudi sami lahko koristno rabijo. Eden teh je Franc Šodja Studorja, sicer vodja siamske Srednje vasi v Bohinju, ki se lotil temeljite prenove svojih stanov na planini Pri jezeru. Šoja, bodo njegovemu zgledu sledili tudi lastniki drugih stanov in potem se bo njegovim stanom kravam, ki jih letos pase na planini, v prihodnje pridružijo živine. To bo še zlasti mogoče, bodo člani ljubljanskega planinskega društva Integral, ki ima planini svoj dom, uresničili načine. Na slike: prenova stanov privabilna k ogledu tudi Šodje znamke (S) — Foto: S. Šajec

Lom praznuje

Lom nad Tržičem — Krajevna skupnost Lom nad Tržičem praznuje svoj krajevni praznik 16. septembra. Letošnje praznovanje so začeli četrtek, 13. septembra, s streljanjem tekmovanjem za »Storžiški pokal« soboto, 15. septembra, bodo mladi po okoliških vrhovih zakurili krate. V nedeljo, 16. septembra, bo pri osnovni šoli v Lom načrtovani praznovanje v parku kurirjev v pokroviteljev ne postaje G-34. Ta dan ob 12. urah obnovljeni vrtec pri šoli odpre ogled. Ob 13. uri bo proslava v družbenih organizacijah, kjer bo kulturnem programu nastopili v mladina ter pélvi zbor Z. Lom. Na proslavi bodo najzajemljivim krajom podeljena priznanja krajevne skupnosti in priznanja. Po proslavi se bo pri domu družnih organizacij v Lomu začelo zablono srečanje.

Cepeli so in puške so imeli pripravljeno streli. Enkrat pa se je Minka obrnila na saba, da je zagledala Nemce. Eden zraven drugega so stali ...

Razoroljili so jih in odpeljali na hrib ob gozdu. Tja so pripeljali vse ujetje v Udin štu. Kakšnih 20 jih je bilo. Okrog v okviru se poleg Nemci z mitraljezi. Nekaj pa je šlo v gozd in nasekali debele kole. Sledili morali. Na kup so zmetali njihove obleti nahrbtnike in vse skupaj začigali. Njih je pretepljali. Minka je ob udarcih postalna postala. Po prvem pretepljanju so po radijskih sporocilih v Duplje, da so zdaj vsi zajeti. Znova so se jih lotili ...

Potem so jih odvlekli v Duplje. Nemci so bili tako pretepeni, da niso sami hodili. Jesenicanu Matevžu je roki v tvoje visela ob telesu. Povsem nemočni so bili. Tudi nogi nismo mogli prestavljanati. Minka je želela le, da bi bila ustreljena. Da bi mu končalo. Smrtil se je še najmanj bala. dela je, da pride hitro, da ni boleča. Vsač - bal trpljenja v Begunjah, zaslivanj...

V Dupljah so tiste, ki jim je bilo neločno, Nemci polivali z vodo. Potem so jih strojili, vzel prve podatke. Minka so imeli za Ančko. Kako sta se pred njo šli Rainer in Rösener. Vsaj zdi se, da je bil maleni napihnenec z brazgotino na licu Rainer. Kar razočaran sta bila, ker ni bila prava tem so jih s kamioni prepeljali v Begunjah, krovločno so jih gledali policisti in gledali v Begunjah. Tudi ti so se po svoje maščevati nad ujetimi partizani. Skozi vojake so moralni teči, vsak od njih pa je pripravljen pas ali puškin kopito, da je dolg. Kot večnost se je Minki zdel dolg in nikoli.

V bunkerjo je prišel gledati sam Drusec z dvema Slovenskama, ki sta se jih zlubit. Bandite videti ob bližu je bila za tistim posebnost. Udinboršt je bil velika nemnica. Minka ne za dolgo ...

Minka je ostala v Begunjah dolgih enih mesecov, vse do 26. julija 1943, ko ji je uspešno izbrali z grajskega vrta ...

D. D.

Starševska šola razumevanja in spoznanj

Društvo za cerebralno paralizo Gorenjske že trinajsto leto organizira v Novigradu za starše prizadetih otrok brezplačno dvotedensko letovanje — Za otroke je to možnost vsakodnevne intenzivne terapije, za starše pa nabiranje spoznanj, kako najbolje pomagati otroku.

Svetloski petletni Nace je sila potrežljiv pobič, ko se z njim ukvarja fizioterapeutka. Da mu sicer ni vse prav, je počkal na otroško neposreden način, saj je meni nič tebi nič pokazal vrata slučajnemu obiskovalcu, ki je zašel k njegovemu fizioterapeutski uri v stavbi Zavoda za letovanje otrok v Novigradu. Nace je le eden od otrok, ki so prišli v šolo za starše, kot pravijo dvotedensku letovanju pri Društvu za cerebralno paralizo Gorenjske. Ob dvotedenskem bivanju v Novigradu so namreč

skupaj z otroki in njihovimi starši tudi specialni pedagogi in nevrofizioterapevti — letos jih je bilo za izmeno 31 otrok z vse Gorenjske kar 8, zaradi česar je možna tudi intenzivna terapija otrok.

Letos je šola za starše organizirana že trinajsto leto, skupaj z letovanji mladostnikov pa bo število otrok s cerebralno paralizo, ki jim društvo omogoča bivanje na morju ob izdatni finančni pomoči občinskih zdravstvenih skupnosti, doseglo število 90,» pravi dr. Tatjana Veličkovič, ortopedija

nja kranjskega Zdravstvenega doma in ena od pobudnikov. Kljub uspehom, napredku, ki ga je vsa leta kazala šola za starše, pa je ta način ostal dolga še brez posnemalcev.

Starši, opažajo, da se vsako leto otrokovo stanje po takšni intenzivni terapiji v koloniji izboljša. Če so starši, ki so se prvič udeležili »šole«, dvomili o učinku, so morali mnenje spremeniti. Ti otroci so seveda

tudi med letom potrebeni fizioterapeutov in specialnih pedagogov v dispanserjih Zdravstvenih domov ali v razvojnih oddelkih nekaterih vrtcev, doma so potrebne neprestane vaje in ukvarjanje z otrokom. Starši pa potrebujejo še več.

»Za nekatere starše, ki pridejo z majhnim otrokom, pri katerem telesna prizadetost ni posebno opazna, doživijo šok ob spoznanju, da se z leti otrokove gibalne sposobnosti morata ne bodo izboljšale. Na srečo nekateri starši hitro razumejo, da je njihovo sodelovanje zelo potrebno, da jim lahko prav oni sami vsak dan skozi igro nudijo pravo terapijo,« meni Marija Božičeva, vodja

Razen individualne terapije je vsak dan enkrat ali tako pri specialnem pedaguju ali pri fizioterapiji, lažji skupinski program z igrami, kjer vsi tekmujejo.

Fizioterapeutka Marija Pirnat se je v parku letovišča ukvarjala z Boštanom, ki po hudi prizadetosti kot posledici prometne nesreče počasi osvaja gibanje na prostem.

Naceta noge ne ubogajo tako, kot bi želel, s trdo vajo, pri kateri mu pomaga fizioterapeutka Marija Bogataj, pa bo nekoč bolje.

letošnje kolonije staršev. Za starše je pač najvažnejše, da otrokovo prizadetost razumejo tako, da so otroku v pomoč. Če se zaradi ljubezni do otroka slepijo, to otroka odvrača od samostojnosti in vztrajnosti pri premagovanju težav. Pomenek med starši, ki jih druži enaka usoda, je veliko vreden. Izmenjajo izkušnje, na lastne oči se prepričajo, kako se da tudi ob hudi prizadetosti nadpredovati.

»Pri društvu se zavedamo, da v marsičem orimo ledino,« pravi njegova zdajšnja predsednica Nada Piskar. »Pred nekaj leti ni bilo mogoče misliti, da bi otroci s cerebralno paralizo lahko obiskovali redno šolo, ampak samo v zavodu, zdaj pa nekateri tudi gibalno hudo prizadeti otroci obiskuje-

Do Možjance vodi razrita cesta, skozi vas pa so že pred leti položili asfalt.

Naša, vaša, njihova cesta ... Cigava torej

2,2 kilometra dolg odsek ceste od Tupalič do Možjance, kmečke vasice na nadmorski višini 678 metrov v krajevni skupnosti Preddvor, je tako razprt, da bi se ga sramoval celo »oče« makadamskih cest, že zdavnaj pokojni škotski inženir Mac Ad Cesta že domala leto dni ni »okusila« lopate peska, vodni prepri se zamašili in neurje je odneslo s ceste več deset kubičnih peska (in več tisočakov denarja). Zato, ker se krajani, krajevna skupnost in Cestno podjetje niso dogovorili, kdo bo cesto vzdrži

Možjanca — Do leta 1957 je v vas držal le slab kolovoz, potem pa je gozdna uprava zgradila novo cesto, ki je po toliko letih še vedno makadamska, ce izvzamemo par sto metrov asfaltne prevleke skozi vas.

»Ne pomnimo, da bi bila cesta kdaj slabše vzdrževana kot prav letos,« pravijo vascanci. »Se živinodravnik, ki je vajan razkritih hribovskih cest, je bolj v šali kot zares dejal, da ga ne bo več v vas, če ne bomo uredili poti. Cesta je res v zelo bednem stanju. Obcestni kanali so se zamašili z listjem, vejevjem in peskom, in ker jih ni nikče vzdrževal, je ob neurjih voda tekli po cesti, dolbla kanale in odrnala zgorajo plast cestisca. Škoda je velika, lahko govorimo že o (novih) milijoni.«

Tudi zdaj s popravilom ne bi smeli odlašati. Posekati bi morali goščo ob poti, da se pozimi vejevje ne bi pod težo snega upognilo na cesto, in cestisce

vsaj toliko obnoviti, da bi ga bilo mogoče pozimi plužiti. Že res, da je vas majhna, da jih je od 37 krajjanov le 15 sposobnih za delo, toda kljub temu smo pripravljeni pomagati. Ni res, da nam za cesto ni mar. To smo dokazali že v preteklosti, ko smo z udarniškim delom čistili obcestne kanale, sekali veje, nasipali pesek in podobno, zatrjujejo vascanci in se spominjajo šestdesetih let, ko je za njihovo cesto, kot tudi za ostale v krajevni skupnosti Preddvor, skrbel njihov sokrat Janez Rebernik. »V tistem obdobju je bila cesta najbolje vzdrževana. Kot asfalt je bila!«

Z Možjance nas je pot vodila v kranjsko Cestno podjetje, kjer so povedali, da so z novim letom dobili v vzdrževanje tudi 500 kilometrov gorenjskih lokalnih cest (med njimi tudi odsek od Tupalič do Možjance), da so se potlej skušali primerno organizirati in skleniti s krajevnimi skupnostmi po

Dijaški domovi so oživeli

Septembra je življenje v dijaških domovih krenilo po utečenih kolesnicah. Dijakom bo delovnik znova določal urnik, osebje se bo spet otepalo s težavo, kako prehraniti in vzgojiti odrasčajočo mladino. Če bi bila hrana boljša, hora legalis kako uro kasnejša, če se ne bi bilo treba učiti na ukaz in če bi bilo življenje v domu nasploh manj na »piščalko«, potem bi bilo tu kar znosno živeti ...

Kranj — Če naj sodimo po kranjskem dijaškem domu, potem bodo letos vsa ležišča zasedena, čeprav so ceno z lanskih 5.460 dinarjev povišali na 8.250. Vendar kaže, da díjaki od daleč pač nimajo druge izbire in so se pripravljeni spriznjati tudi s popravljenim ceno. V kranjskem dijaškem domu jim zanjo obljudljajo boljšo hrano.

Dijaškim domovom kajpak ni lahko. Za njihovo gospodarno poslovanje je tudi tolikšna cena prenizka, saj z njo komajda pokrijejo stroške ogrevanja in hrane. Kje pa so potem še vsa režija, vzgoja in drugo? Za lani so izračunali, da je en sam prebivalec doma v letu dni porabil 490 litrov kurilnega olja, kar pomeni 2.360 dinarjev mesečno le za nafto!

A ko bi imeli probleme le z gospodarjenjem! Tarejo jih tudi kadrovske težave. Težko so dobili računovodjo. Potrebovali bi se nekaj vzgojiteljev, da bi bili kos petsto mladih, zlasti tistim, ki pridejo v Kranj iz drugih republik in tu doživijo nekakšen kulturni šok. Peščica vzgojiteljev zdaj le za silo obvladuje množico odrasčajočih, namesto da bi jim intenzivnejše pomagala pri preživljanju prostega časa, pri sprejemjanju novega okolja, pri odrasčanju dalec od družine in poprejnjega načina življenja ...

Takšno ceho plačujejo dijaški domovi. Dijaki, ki žive v njih, življenje seveda gledajo z druge plati. Tako so izpovedale tri dijakinje, ki so se že lani privadile internatskemu življenju:

Lidija Marčun s Krasa

»V dijaškem domu bom morala preživeti vsa tri leta svojega solanja. Zdaj sem ravno na sredi in sem se že nekako privadila. Lani je bilo težko, ker je bila sila slabha hrana, pa tudi novi režim mi je kratal svobodo. Z materialnim problemom se ukvarjajo bolj moji starši, ki nosijo stroške šolanja. Sicer imam

6000 dinarjev stipendije, a ta ne bi zadoščala niti za oskrbnino v domu, ko bi jo morala sama poravnnavati. S starši smo tudi že razmišljali, da bi šla raje stanovati k zasebnikom. Toda sobo je v Kranju težko dobiti, tudi dražja bi verjetno bila kot dom. Mama je tudi menila, da mi domska disciplina ne more škoditi. To sicer drži, pa vendar bi rade kdaj kako urico prostega časa, ne le ob koncu tedna, ko grem običajno domov. Nerazumljivo se mi zdi tudi, da moramo imeti postelje postavljene narazen ...«

Tatjana Blažič z Mirna na Primorskem Tudi jaz imam stipendijo, da se ob pomoci staršev lahko preživim v Kranju. Cena doma je letos res visoka, vendar so nam obljudibili, da nas bodo tudi bolje hranili. Za lani ne pomnim, da bi kdaj imeli na krožniku meso, tem večkrat pa se spominjam testenin. Še dobro, da sem ob koncu tedna hodila domov in se tam najedla za ves teden nazaj. Pa to me še ne moti toliko kot režim učnih ur. Raje bi se namreč učila tedaj, ko se zdi meni pomembno, ne pa na ukaz.«

Majda Galun s Ptua

»V primerjavi z vrstniki, ki živijo s starsi, imamo mi domovci gotovo manj svobode, saj moramo biti zvezčer že ob pol desetih v postelji, vsak dan se moramo učiti ob točno določenem času, prostega časa nam puščajo malo. Verjamem, da je to v domu s 500 mladimi ljudmi nujno, a me vendarle kdaj pa kdaj moti. Zlasti v času učnih ur, ko smo vse tri sostanovalke v sobi za mizo, pa bi raje klepetale, kot pa buljile v knjige. Dom je tudi vsak leto dražji, tarnajo nas starši. Tudi naši žepi so obremenjeni. Če sami pokrivamo stroške bivanja v domu, nam ne ostane veliko za disco, knjige, oblike, kino, za kak priboljšek k enolični internatski hrani ...«

D. Z. Žlebir

Lidija Marčun

Tatjana Blažič

Majda Galun

Pred vlečnicami ne bo vrst

evna smučarska vozovnica bo 550 dinarjev — Pred vlečnicami pričakujejo dolgih vrst — Kranjska gora bi morala enotno stopati na domačem in tujem tržišču

Kranjska gora — V našem olj znanem smučarskem šču v Kranjski gori se vira se dobro pripravljajo na sezonu. Žičničarji so vzeti pri rednih vzdrženih na žičnicah. Še je hitjo v Podkorenem, bi radi še pred snegom sobili smučišče tako, da je pripravljeno za zahtevne treninge naše smučarske reprezentance. Umetni je lani uspešno privabljali turje, letos pa bodo še bolj voljni, saj gradijo poleg dve novi vlečnici.

Številni se odločajo za kartice, ki imajo po 50 točk. Ena vožnja v Mojstrani šteje štiri točke, za petdeset točk pa v naslednjem letu.

V Kranjski gori si razumljivo želijo živahnejšega turističnega utripa in načrtujejo tudi nove apartmaje in hotelske zmogljivosti, a naložbe so silno drage in je težko zbrati denar. Zato bo tudi za apartmaje ob Razorju, ki jih načrtujejo, treba ogromno denarja, ki ga turistična Kranjska gora sama ne zmore in bo potrebnih sirska družbenega akcija, če hočejo, da se bo še kaj gradilo.

Zal pa se v Kranjski gori iz leta v leto bolj opaža, da je turistično gospodarstvo med seboj premalo povezano in da se premalo uporno loteva razširjanja hudič težav. Premalo skrbijo za enotno nastopanje na domačem in tujem tržišču, saj se očitno vsak hotel zapira za lastne zidove in presteva devize. Dohodek bremenijo ogromni stroški, ki jih imajo hoteli predvsem z ogrevanjem, kajti kuriti je v treba v Kranjski gori sedem mesecev.

Turistična poslovna skupnost ni zaživila in zdaj je v Kranjski gori že težko dobiti strnjene in točne informacije o zasedenosti in prostih zmogljivostih. Vsak vele toliko, kolikor je v njegovi »spristojnosti«. Ni skupine ljudi ali posameznikov, ki bi vlekli turistični voz naprej. Zato je čutiti mladost, nezavzetost za skupne stvari. Kljub vsem splošnim ali samo kranjsko-gorskim težavam bi bilo mogoče vendarle privabiti več turistov v lepi zgornjesavski kraj,

D. Sedej

zagotoviti nekatere, za življeno v odročni vasici nujne dobrane.

Že ob kraji suši presahne izvir in zmanjka vode v zbirniku pod Mojzesovo skalo. Letošnje poletje je bilo še kar obilno z močjo, pa kljub temu je v nekaterih, predvsem višje ležečih hišah, pritisak v vodovodnih cevih toliko upadel, da se pralni stroji niso vrteli. Na pranje so nosili k sorodnikom v dolino.

Ko je Lado Trebec, sicer predsednik krajevne konference SZDL Predvor in član vaškega odbora, v ponedeljek prišel v vas vodovodne cevi, so krajanji končno dobili upanje, da bo kmalu tudi iz njihovih pip tekla voda z močnejšim curkom. Vodovod bodo napeljali z Zapečenkove planine. Studenec so že preskusili in ugotovili, da ima neoporečno vodo. Vode bo dovolj za vso vas, ni pa zanesljivo, če tudi za 25 počitniških hišic v bližnji okolici. Denar za cevi je prispevala občina, pri vsaki hiši bodo dali še od 10 do 20 tisočakov, pri izkopu pa bi lahko, krajanim in strojem pomagale mladinske brigade.

Edina hitra vez z dolino je sprejemno-oddajna postaja, ki jo je kranjski štab za civilno zaščito postavil v vasi po udoru ceste. Postaja je priključena na omrežno napetost, kar meni, da bi v primeru pretrgnega tokokroga (strela, požar) edina vez ostala gluh na pomoc iz doline. Telefon se je Možjanci sicer približal, trije proti priključki za to vas so v Tupaličah; vprašanje pa je, kdaj bo zbrnjal tudi v vasi na hribu. Prav bi bilo, da kmalu.

C. Zaplotnik

PETKOV PORTRET

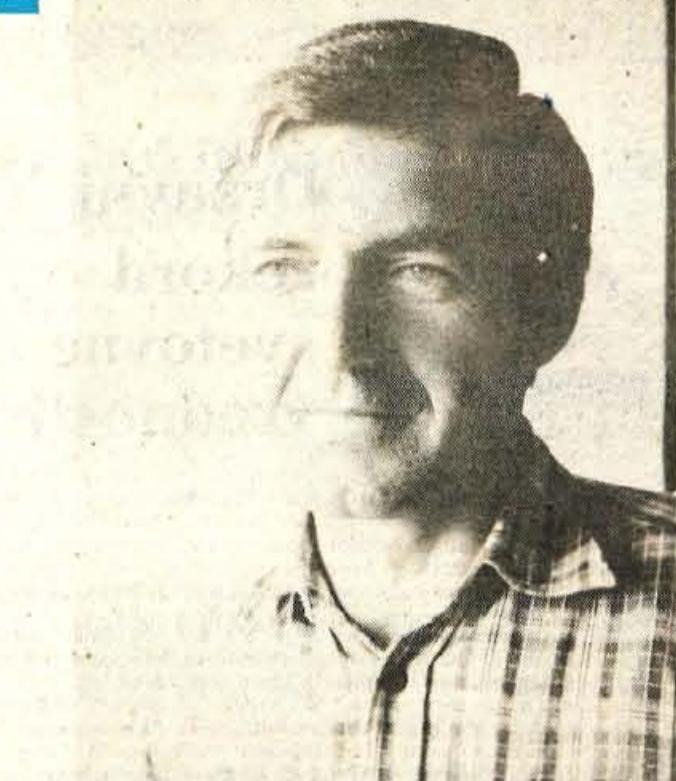
Jože Zaplotnik

To nedeljo bodo kranjski planinci odprli novo pot z Ledin na Veliko Babo. Vanjo je osem markacistov vgradilo blizu 450 ur trdga dela. Med tistimi, ki so se potili ob nošenju težkih bremen na goro, vrtanju lukenj v steno in zabijanju varovalnih klinov, je bil vedno prizadet načelnik odseka za pota pri kranjskem planinskem društvu Jože Zaplotnik.

Z markaciste pravijo, da so še posebno veliki ljubitelji gorskega sveta. Da je Jože z njim tesno povezan, niti ni čudno, saj je od ranega otroštva zrl v mikavne vrhove nad Jezerskim, kjer se je rodil v letu osvoboditve naše domovine. Kot mlad fant je začel nositi hrano v Češko kočo na Spodnjih ravneh, potlej pa ga je Karničarjev Andrej iz domačega planinskega društva navdušil za markacijsko dejavnost. Vzljubil je označevanje gorskih poti z belo-rdečimi očesi, čeprav je pri urejanju poti na Kočno, Dolške Skrbne, Mali Grintavec in drugam kaj kmalu spoznal, da mora markacist pred uporabo barve in čopiča postoriti marsikaj zahtevnejšega.

»Pri nadelavi novih poti in popravljanju starih,« pojasnjuje sogovornik, »je treba često vzet v roke tudi kramp in macolo. Nošnja kovinskih varoval v skalo je garaško delo, namučimo se tudi pri vrtanju in zabijanju, saj za to le malokdo uporablja stroje. Dobri markacisti mora znati veliko stvari postoriti sam, imeti mora smisel za opazovanje narave, sposobnost presega za izbiro najboljše smeri in čut za varstvo okolja obenem. Čeprav poti delamo tako, da so dostopne in varne za vse, razne tehnične pripomočke vgrajujemo le tam, kjer je to nujno. Markacist mora tudi upoštevati mnenja drugih in se vključevati v kolektivno delo, predvsem pa ga mora stvar veseliti.«

Jožeta razveseljuje ta dejavnost že skoraj dve desetletji. Najprej je več let vodil jezerske markaciste. Ko se

skoraj dvajsetleten, preseil v Kranj, je nekaj časa zahajal v gore le kot planinec, potlej pa se je 1974. leta pridružil sprva kranjskim vodnikom in pozneje še markacistom.

»Takrat smo se začeli pripravljati,« se spominja, »na urejanje poti Kranjski vrhovi. Bilo nas je malo, zato smo v letih 1975 in 1976 prebili vse proste dni in celoten dočasni v gorah, da so bile poti ob času nared. Zal pa vsi obiskovalci gora ne cenijo dovolj naših prizadavanj. Nekateri namerno poškodujemo drevesa z markacijami; veliko škode na poteh nastaja tudi zaradi izgradnje gozdnih cest.«

Danes deluje v odseku pod Jožetovim vodstvom približno desetina mladih, a izkušenih planincev, ki skrbijo za urejanje poti na območju Karavank in Grintovec, Storžiča, Zaplate in Kalškega grebena po Joštu, Mohorju in Jelovice. Lani so na novo speljali poti od Kalšča pod Stegovnik in v vrha Tapke na Dolce. Letos so za 85-letnico društvene dejavnosti podarili planincem prvi slovenski pristop na Babo, ki vodi levo od Kranjske koče pod Ledinskim vrhom in v grapi med vrhom in Babo privede na staro pot. Za pri-

hodnje leto snujejo še zahtevnejše načrte: želijo namreč nadelati novo pot z Ledin na Skuto ter omogočiti povezavo med Jezersko in Kokrško Kočno. Poleg tega nameravajo vse vrhove opremiti s kovinskimi žigi.

»Vsa številna delovna potepanja po gorah,« premišlja Jože, »mi niso nikdar odveč. Celo nasprotno: čutim potrebo po aktivnosti, saj se pri opravljanju poklica žerjavista ne gibljam mnogo. Vendar bi bilo tako verjetno tudi v primeru, če bi opravljal fizično delo, saj je najpomembnejši občutek, da sem med bivanjem v gorah korenjen za planinstvo. Veliko mi pomeni zadovoljstvo planincev na dobrih poteh v gorah.«

Tudi planinci ne skrivajo zadovoljstva nad Jožetovo skrbjo za pota. V zahvalo za njegovo delo so mu 1976. leta podelili bronasti častni znak Planinske zvezze Slovenije, tri leta pozneje Knafelčeve diplome, leta 1980 pa priznanje PD Jezersko. Ta so obenem priznanje za razumevanje in potrežljivost vsej Zaplotnikovi družini, še zlasti bolni Jožetovi ženi, ki lahko le po pripovedi sledi moževi dejavnosti v gorah.

S. Saje

Naš dragi prvošolec

Ko smo tretjega septembra gledali za malim garačem, kako privkrat tovari šolsko torbo, se nam je milo storilo. Nenazadnje tudi zato, ker smo zanj namenili dobršen del družinskega proračuna

copati so nas stali 1000 dinarjev.

Prvošolec, če bo kajpada bolj mirne narave, bo do skelepnega spricaval strgal, ponosil ali prerasel dvoje hlač. Zanje smo odsteli po 2500 dinarjev. Na razprodaji smo mu kupili še žametno kabovko, ki so stale 1200 dinarjev, da jih bo imel v rezervi, če bo razbritejše sorte. Dva kompleta spodnjega perila sta znesla 1000 dinarjev, dvojne nogavice 240 dinarjev, dve raztegljivi majici, da ju bo nosil namesto srajc, 1200 dinarjev, volna za

pulover, ki ga mu bo spletla babica za hladnejše dni, 2000 dinarjev. Najdražji so bili čevlji, za katere smo odsteli 4500 dinarjev, za škornje, ki ga bodo varovali pred dežjem, pa 2500 dinarjev. Kupili smo mu tudi pelirino za 1800 dinarjev, saj bo dežnik (1500 dinarjev) verjetno izgubil že prvi deževni šolski dan.

Tako smo si torej prve šolske dni olajšali denarnice. Dobra dva stara milijona in pol, očetova povprečna plača, je šla za prvošolca. Potolažilo nas je le to, da smo z našim edincem kar dobro prišli skozi in drugim, ki imajo v soli dva, tri ali celo več otrok, trša prede. Vendar izračunani znesek prav gotovo še ni dokončen. Med letom se bodo polomile ali izgubile voščene barvice, potrebnih bodo novi flomasti, da bodo prav tako imenitni kot Uroševi, pa na topel pulover pozimi še draga bunda... Če nam bo sreča mila, morda le po pripovedi sledi moževi dejavnosti na beraški palici.

D. Z. Žlebir

graščak prizanesel žljanci

zgodovinski viri navajajo, da so graščaki pogledali valcem Možjance skozi zaradi težkih življenj in delovnih razmer. Iz okoliških vasi so morali na tlako, medtem ko je možanca imela le dajavate v Tudi dandanes bi morali kdaj pa kdaj pogledati prste in ji izdatneje pošte. Saj menda želimo, da naše obrambne namejne področje ostalo bodo. Z raznovrstnimi morali pospeševati razvoj, razreševati zapletno socialno problematiko in

KAM?

KOMPAS JUGOSLAVIJA

Starodavna kitajska kultura, Zagreb, 1 dan, 15. 9., 23. 9. in 26. 9.

Brioni, 7 dni, edinstvene počitnice na Brionih

Brioni — sprejemamo naročila za skupine

Križarjenje med južnodalmatinskim otoki, 8 dni, 22. 9.

Bosna in samostani Srbije, 8 dni, 15. 9.

Dunaj in obisk razstave cesarja F. Jožefa, 3 dni, 21. 9.

London, 5 dni, 21. 9. in 28. 9.

Rim skozi stoletja, 5 dni, 19. 9. in 17. 10.

Strokovna potovanja:

- Graz, jesenski sejem, 1 dan, 2., 5. in 6. 10.
- Frankfurt — INTERSTOFF, 4 dni, 28. 10.
- Frankfurt — IKA/HOGA — med. gostinska razstava, avtobus, 5 dni, 12. 10.
- München — IKOFA '84, 3 dni, 23. 9.
- München — MODE WOCHE, 3 dni, 6. 10.
- München — OKTOBERFEST, 3 dni, 30. 9.
- London — frizerska razstava, 5 dni, 28. 9.
- Stockholm — med. razstava ogrevanja in energetske teh., 5 dni, 30. 9.
- Bologna — SAIE, med. gradbena razstava, 2 dni, 26. 10.
- Friedrichshafen, sejem plastike, 3 dni, avtobus, 4. 10.

**SPORTNO DRUŠTVO »BAČA« PODBRDO
SPORTNO — REKREACIJSKO DRUŠTVO SORICA**

Organizirata III. tek na Soriško planino.

- Čas: sobota 15. september 1984 s štartom ob 17.00 uri
- Tek: je posamičen
- Kategorije: a — moški do 40 let
b — moški nad 40 let
c — ženske
- Prijave: eno uro pred štartom na štartu
- Opis proge: Štart je v Podbrdu pred objektom KS. Nato teče trasa preko Petrovega brda in Sorice do Soriške planine, kjer bo tudi cilj. Proga je dolga 12 km in ima 800 m višinske razlike. Asfalta je 3 km. Okrepčevalnica bo na križišču nad Sorico. Prevoz na relaciji Štart — cilj — Štart bo organiziran.
- Razglasitev rezultatov: 1/2 ure po prihodu zadnjega tekmovalca v cilj na cilju
- Priznanja: prvi trije v vsaki kategoriji prejmejo posebne medaile, naslednjih 15 bronaste medalje
- Startnina: 100 din na osebo
- Tekmovanje bo ob vsakem vremenu

Športni pozdrav!

SD BAČA — ŠRD SORICA

**GRADIMO
TUDI JESEN!**

V Metalki na Topniški v Ljubljani.

v Domžalah, Kamniku in Ptiju bo v dne do 21. 9. 1984 posebna bogata izbira gradbenega materiala.

Cement, cementne in opečne izdelke, termoapno, maltiti, zidaki, siporex bloki, betonske strešnike, betonske cevi, betonske kvadre, dimniške tuljave, schiedel dimnike, marmorne okenske police, tlak, obloge, lepilo za ploščice, fugirno maso, keramične ploščice, betonsko železo, armaturne mreže, strešna okna, kovinske podboje, stavbno pohištvo, žlebove in cevi, parket, kovinska garažna in protipožarna vrata, bencinski in električni mešalci za beton, samokolnice, betonske montažne garaže, prodajamo za gotovino in gradbene kredite.

Po želji organiziramo tudi prevoz na gradbišče, za nekatere izdelke je dostava zastonj.

metalka

Z Metalko sodelujejo:

Krka Izolacije
Novo mesto, IGM Strešnik
Dobruška vas, Termika
Ljubljana, Marmor Hotavlje,
LIKO Vrhnik, Salont Brežice,
Siporex Zagorje,
EKO Titovo Velenje

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

NOVO NOVO

Na Koroškem v Borovljah (Ferlach), Klagenfurter strasse 15, je odprta nova specializirana trgovina priznane tovarne barv in lakov iz Peljaka, (pleskarski in malarski material, zaščita lesa in kovine, lepila, avtolaki in pribor). Nudimo: OB PREDLOŽITVI OGLASA PO EXPORTNIH CENAH ŠE 10 % POPUSTA.

heneJit
 Lackfabrik
 Seebacher Allee 42
 A-9500 Villach

V ŠTANJEL, biser KRASA

Med tipično zasnovanimi in zgrajenimi kraškimi naselji, ki jih sestavljajo značilne kamnite hiše, je Štanjel po svoji legi, starosti, slikovitem izgledu in arhitekturi edinstven. Tja prireja Kompas v nedeljo, 23. septembra enodnevni avtobusni izlet. Izletniki se bodo na poti ustavili v Vipavi, kjer bo v kleti pokusna vin. Po prihodu v Štanjel bo kosilo v domači gostilni, nato pa si bodo udeleženci lahko ogledali spominško svečanost ob prazniku vasi. Lahko bodo s popustom kupili kraški pršut, slanino, kruh, teran, brinovec in druge domače dobre. Cena izleta na osebo je 1.500 din, za zaključene skupine pa bodo po dogovoru program tudi obogatili z ogledom Lipice, ali Kosovelove domačije ipd. Podrobnejše informacije dobite po tel. 061 216-404.

DELFIN

Kranj

vas vabi na ribje
specialiteteIZ KOMPASOVE PONUDBE
STROKOVNIH POTOVANJ

Od 29. do 31. oktobra bo v Frankfurtu mednarodni sejem »INTERSTOFF«. Kompas organizira štiridnevni obisk sejma, od 28. do 31. 10. 1984. V ceno 49.600 din na osebo je vračanano: prevoz z letalom na relaciji Zagreb—Frankfurt in nazaj, letalska taksa, prevoz letališče—hotel—letališče, prenočišče z zajtrkom v dvoposteljnih sobah s WC, vstopnine na sejem in vodstvo potovanja.

Iz KOMPASA so nam sporočili, da je za potovanje PO BOSNI IN SAMOSTAHI SRBIJE z odhodom jutri, 15. 9. ŠE NEKAJ MEST. Potovanje traja 8 dni in stane 18.600 din na osebo. Prijavite se lahko še danes v najbližji turistični poslovalnici. Odločite se za enkratno doživetje, saj omenjeno potovanje že vrsto let navdušuje slovenske izletnike.

Ljubečna Celje
klinker
keramične
ploščice
telefon: 063 33-421
31-865

SMUČARSKO DRUŠTVO DOMŽALE

Priteza

**VELIKO DENARNO —
BLAGOVNO TOMBOLO**v nedeljo, 16. septembra 1984 ob 14. uri
v športnem parku v Domžalah

DOBTKI:

- 600.000,00 din
- ZASTAVA 101
- TRAKTOR
- 200.000,00 din
- BARVNI TELEVIZOR
- PRALNI STROJ
- HLADILNA SKRINJA
- 14. (7) KOLES
- 20. (6) ELEKTRIČNA ROČNA ORODJA

OPTIČNA INDUSTRJA »GHETALDUS« ZAGREB
TELEMATIČNA ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENEGA DELA
**OČESNA
OPTIKA
MARIBOR**
6000 MARIBOR, JURČEVA 8, TELEFON 21-483
OPTIČNI SERVISKranj — JLA 18
(nasproti porodnišnice)IZDELAVA VSEH VRST OČAL
na recept ali brez, bogata izbira okvirov
in sončnih očal

Pregled vida
v pondeljek, torek, sreda
od 14.—15. ure v ORDINA-
CIJI V SERVISU

Delovni čas od 8. do
19. ure, ob sobotah od
8. do 12. ure.

Telefon: 22-196

Priporoča se OČESNA
OPTIKA MARIBOR!
**ŠIVILJSTVO
RAVNIKAR**
Staneta Žagarja 29, Kranj

**NOVO
RAVNIKAR MARJETA**

Šivanje posteljnине:

prevleke za prešite odeje, za blazine in plimoje, klasične rjuhe za samske in zakonske postelje, jogi rjuhe za samske, zakonske postelje in za francoske postelje, okrasna pregrinjala.

Popravljanje konfekcije.

Odprt od 8. do 12. in od 15. do 17. ure.

ALPETOUR

BRONI, eno- in dvodnevni izleti za skupine

RAZSTAVA STARODAVNE KITAJSKIE UMETNOSTI, Zagreb, programi za skupine ENO- IN VECDNEVNI IZLETI ZA ZAKLJUČENE SKUPINE

TREKING, Durmitor — Tara, 4 dni, odhod 26. 9.

LOŠINJ, 4 dni, odhod 4. 10.

RAB, 7-dnevni oddih, avtobusni prevoz, odhod 13. 10.

Z GOBARJI IN NEZNANO, odhod 6. 10.

NABIRANJE TARTUFOV V ISTRI, 19.—21. 10.

Informacije in prijave v vseh Alpetourovih turističnih poslovalnicah.

ALPETOUR

Hotel CREINA Kranj

Obveščamo vas, da bo 17. septembra 1984 pričela ponovno obratovati

SAVNA V HOTELU CREINA.

Za individualne goste (brez rezervacij) bo odprt od ponedeljka do četrtek od 15. do 21. ure. Vsak petek in soboto pa od 15. do 21. ure, po predhodni rezervaciji na tel. 23-650.

Vabi kolektiv hotela

ALPETOUR**SPORT HOTEL Pokljuka**

Vabimo vas, da obiščete naš hotel s 150 ležišči, trim kabinetom ter veliko izbiro jedi z gobami in divačino. Vsako soboto je od 9. do 02. odprt DISCO KLUB. Priporočamo vam sprehode po svinjem zraku, lahko pa si boste nahrabrali tudi gobe, maline, jagode ali brusnice. Organiziramo piknike za skupine do 250 ljudi. Vse informacije lahko dobite tudi po telefonu 77-027.

Vabi kolektiv hotela!

nama

Ljubljana, Škofja Loka, Cerkno, Kočevje, Ravne, Žalec, Levec, Titovo Velenje, Slovenj Gradec

DAN PROIZVAJALCEV

	stara cena	nova cena
ZKZ MOZIRJE jajca po 10 kom.	185,00	130,00
CARNEX VRBAS svinjske zarebrnice	—	399,90
ETA KAMNIK paprika, paradižnik 720 g korenje kocke 720 g paprika rezana 720 g	78,00 84,00 108,00	54,00 58,00 70,00
KOLINSKA LJUBLJANA gorčica 700 g hren 260 g softy	80,50 79,00 28,29	56,30 55,30 19,80
PODRAVKA KOPRIVNICA rum domaći 1/1 kinderlada 250 g pesa 0,66 gov. golaž 400 g sadne kocke 185 g kis za vlaganje 31 roč. podravka juhe — 5 kom	207,90 109,80 61,00 148,46 30,30 175,00 144,50	145,50 82,30 45,70 112,00 22,70 122,50 108,40
BADEL ZAGREB stolno vino belo 1/1 vino cviček 1/1	— —	53,70 68,32
UNION LJUBLJANA pivo ležak 1/2 pivo grand 3 x 0,33 ročka	45,21 182,10	31,50 109,00
LJUBLJANSKE MLEKARNE jadran otočec in snežnik žoglice	150,00 80,00 35,00	100,00 50,00 20,00
EMO CELJE grt. posode robert (3 del.)	3.578,65	2.505,05
TUBA LJUBLJANA zobna pasta denikotin zobna pasta dentaform	53,78 53,78	37,65 37,65
FERROMOTO MARIBOR (blago II. kvalitete) likalna podlaga — rokovnik likalna podlaga — za desko likalna podlaga — za mizo 100 x 60 krpa za tla 50 x 80 krpa za tla 56 x 65 flip standard 30 x 40 starlet krpe flip standard 3/1 glitzi st. goba WH-1 goba fema	190,00 665,70 722,20 140,00 170,00 89,00 106,00 89,00 26,40 55,00 71,40	135,00 443,70 488,70 98,00 119,00 62,00 37,80 33,60 15,90 11,20 49,00
STEKLARNA HRASTNIK kozarci 320 g (grt. 6 kom) kozarci za vodo (grt. 2 kom) kozarci za viski 240 g (grt. 6 kom)	344,94 146,30 391,21	232,00 103,10 283,60
UVOD IZ ČEŠKE lak za lase 200 g	498,10	278,00
SVILANIT KAMNIK brisace II. in III. kv.	po zelo ugodnih cenah	
KLJUČ SARAJEVO moške, ženske in otroške nogavice II. in III. kakovosti po zelo ugodnih cenah.		

Delovni čas od 8. do 22. ure

17. 9. 84

do 40 % cene

LOKA ŠKOFJA LOKA
TOZD PRODAJA NA DROBNO
nudi
do 30% znižane cene
14. in 15. septembra
naslednjim prehrabbenim izdelkom

PODRAVKA	Rum 1/1	198,90	139,00
	Sirup jabolčni 1/1	56,00	118,50
	Sadne kocke 200 g	163,80	125,50
ETA	Rdeča pesa	71,00	47,00
	Paprika rezana	102,00	70,00
KRAŠ	Fineti kakao 340 g	322,00	246,50
	Fineti sadni 340 g	322,00	246,50
POMURKA	Pašteta jetrna 150 g	40,00	
	Goveje meso v las. soku 300 g	100,00	
V PRODAJALNAH:	SP Gorazdova, Ljubljana; SP Gameljne;	SP Frankovo naselje 56, Škofja Loka; SP Podlubnik, S...	
blijana; SP Preska, Medvode; SP Cesta XXXI. div. 84, Žiri; SP Bistrica, C...	SP Gorazdova, Ljubljana; SP Gameljne;	SP Frankovo naselje 56, Škofja Loka; SP Podlubnik, S...	
Loka; SP Blagovnica Na kresu, Železniki; SP Cesta XXXI. div. 84, Žiri; SP Bistrica, C...	SP Preska, Medvode; SP Cesta XXXI. div. 84, Žiri; SP Bistrica, C...	SP Frankovo naselje 56, Škofja Loka; SP Podlubnik, S...	
ja 37. Tržič	SP Blagovnica Na kresu, Železniki; SP Cesta XXXI. div. 84, Žiri; SP Bistrica, C...	SP Frankovo naselje 56, Škofja Loka; SP Podlubnik, S...	
KZ ZAGORJE	Jajca čajna A pakirana	18,50	13,50
KOLINSKA	Kis za vlaganje 1/1	54,20	43,00
	Zvečilni gumi soft mix	25,15	19,00
UNION	Pivo ležak 1/2	28,29	22,00
	Pivo grand 0,33 l/1	45,18	31,00
SLJEME	Goveji narezek	368,90	212,00

GORENJSKA PREDILNICA ŠKOFJA LOKA

Obvešča zainteresirane kupce, da je delavski svet ob 50-letnici delovne organizacije odobril za čas od 7. do 29. septembra 1984

jubilejno predsezonsko znižanje cen izdelkom široke potrošnje pri prodaji v svoji industrijski prodajalni v Škofji Luki.

Znižane so cene predvidoma za ročno pletenje in jerseyu do 30 %.

Znižanje cen ob jubileju je naša zahvala kupcem za njihovo zaupanje in priporočilo še za nadaljnje zaupanje.

PRODAJNA SLUŽBA

Nudimo vam:

STIHL motorne žage, HOSQUARNA motorne žage, verige za vse motorne žage, GRUNDFOS črpalki, vodovodne cevi, PPR kabel 2x1,5 2x2,5 3x1,5 3x2,5 PGP kabel, bakrena pločevina, pocinkana pločevina, zaščita lesa, lak za parket in kovine.

Imamo zastopstvo in prodajo električnega ročnega orodja firm:

BOSCH, MAKITA, BLACK and DECKER

in sicer za:

vrtalne stroje, kotne brusilke, luknjarice, ročne krožne žage, verižne žage, motorne žage, skobelnike ...

Znani smo po nizkih cenah.

Govorimo slovensko.

Tekstilna industrija

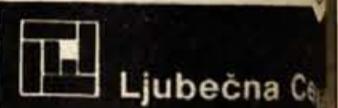

Razglaša prosto delo oziroma nalogu v DS Skupne službe:

OPRAVLJANJE ČUVAJSKIH POSLOV — kadrovski sektor

- Pogoji:
- da ima kandidat dovršenih 8 razredov osnovne šole in da je umsko in fizično sposoben za opravljanje vratarško čuvajske službe,
 - da ni bil obsojen za kaznivo dejanje zoper ljudstvo in državo ali za naklepno kaznivo dejanje zoper uradno dolžnost ali za kakršno koli drugo dejanje storjeno iz koristoljubja,
 - da izpolnjuje pogoje, ki so potrebni za dovoljenje in posest ter nošenje orožja,
 - da je odslužil vojaški rok,
 - poskusno delo 2 meseca.

Kandidati, ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje, naj dajo pisne priglasitve v kadrovski sektor delovne organizacije najkasneje v roku 8 dni po objavi.

Ljubečna

OGI-MASA ZA POPRAVIL IN ZIDAVO PE

Telefon: 063 33-421
31-865

Popravek

Pri oglasu za DOM UP
JENCEV, KRANJ, p. o. C
1. maja 59, se pri 2. točki n
sa prostih del in nalog p
no glasi
NEGOVANJE
STANOVALCEV
Za napako se opravičuj
ČP GLA

Komisija za delovna
merja

OSNOVNE ŠOLE
LUCIJAN SELJAK
KRANJ

1. raspisuje za določen čas prosta in naloge
 2. in objavlja za nedoločen čas prosta dela in naloge
- UČITELJA KEMIJE**
DELAVKE V KUHINI

Pogoji, pod 1. točko so zakl
sko določeni.
Nastop dela takoj.

Razpis velja 8 dni po obj

Dobijo se
suhe domače

KLOBASE PO STARI CEN
570 din za kilogram

PAKIRANE Z ZASEKO
po ceni 400 din kilogram

MESARIJA KALAN, Strati

»Bistra«

KEMIČNA ČISTILNICA
IN PRALNICA
BISTR
ŠKOFJA LOKA

Obvešča cenjene stranke
bo v ponedeljek, 17. sept
bra 1984 odprla

NOVO SPREJEMNICO

v Kranju na Kokriči, Gob
ška 7. Sprejemnica bo od
ta vsak dan, ranj sobote
praznikov od 14. do 18.
ob sobotah pa od 8.
12. ure. Vabljeni!

Trgovska in gostinska DO
Živila Kranj

Vse učence, ki ste se odločili za pridobitev gostinskega poklicja in še ne prejemate kadrovske štipendije obveščamo, da

Trgovska in gostinska DO Živila Kranj, n. sol. o., Naklo, Cesta na Okroglo 3, tozd GOSTINSTVO Kranj, n. sol. o., Kranj, Maistrov trg 11, za šolsko leto 1984/85 še ni podelila naslednjih štipendij:

- 6 štipendij za poklic NATAKAR (IV. stopnja)
- 4 štipendije za poklic KUHAR (IV. stopnja)
- 2 štipendiji za poklic SLAŠČIČAR (IV. stopnja)

Višina štipendije za 1. letnik je enotna za šolsko leto 1984/85 in znaša 4.152 din, za ostale letnike pa je višina odvisna od učnega uspeha v preteklem letu in je njena višina za odlični uspeh 6.228 din, za prav dober 5.104 din, za dober 4.152 din in za zadosten uspeh 3.460 din.

Zainteresirani kandidati se čimpreje zglasite v kadrovski službi DO Živila Kranj, Maistrov trg 11 (nad prodajalno Delikatesa).

KOVINAR JESENICE

Na osnovi sklepa delavskega sveta TOZD Nizke gradnje z dne 30. 8. 1984 in v skladu s 101. členom Statuta TOZD Nizke gradnje razpisujemo dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD NIZKE GRADNJE za dobo štirih let

Kandidati morajo v skladu s 102. členom Statuta TOZD Nizke gradnje poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev za razpisana dela in naloge izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo srednjo šolo gradbene smeri in 5 let delovnih izkušenj v stroki ali
- da imajo višjo šolo gradbene smeri, organizacije dela, ekonomske ali komercialne smeri in 3 leta delovnih izkušenj v stroki,
- da imajo ustvarjen odnos do poglavljanja samoupravljanja.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave na razpis z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Komunalno podjetje Kovinar Jesenice, tozd Nizke gradnje, razpisna komisija, Jesenice, Sp. Plavž 6.

GORENJC

IMOS SGP GORENJ
RADOVLJICA

Komisija za delovna razmerja pri delavskem svetu razpisuje prosta dela in naloge za nedoločen čas:

1. KV AVTOMEHANIKA
2. KV ŽERJAVISTA
3. KV STROJNIKA
4. KV KUHARJA

Pogoji:

- pod 1. — KV avtomehanik, s poklicno šolo avtomehanske stroke in zenoletno prakso,
- pod 2. — KV žerjavist z ustrezno poklicno šolo in dvoletno prakso v stroki,
- pod 3. — KV strojnik z ustrezno poklicno šolo in dvoletno prakso v stroki,
- pod 4. — KV kuhar z ustrezno poklicno šolo in tremi leti prakse

Za vsa razpisana dela trajata poskusno delo tri mesece. Kandidati naj posljejo vloge na naslov: IMOS SGP Gorenje, Radovljica, Ljubljanska 11.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 10 dni od dneva sprejetja sklepa o izbiri.

KOMUNALNO OBRTNO
IN GRADBENO PODJETJE Kranj,
n. sol. o.
Mirka Vadnova 1

Objavlja prosta dela in naloge
V TOZD OPEKARNE b. o.

- VOZNIKA VILIČARJA
- VOZNIKA BULDOŽERJA
- KLJUČAVNIČARJA - VZDRŽEVALCA

Pogoji: — poklicna šola kovinske stroke ter izpit za voznika viličarja oziroma izpit za strojnika TGM ter eno leto delovnih izkušenj, delo se združuje za nedoločen čas s poskusnim delom tri mesece.

V TOZD GRADNJE b. o.

- KLJUČAVNIČARJA - VZDRŽEVALCA

Pogoji: — poklicna šola kovinske stroke ter eno leto delovnih izkušenj, delo se združuje za nedoločen čas s poskusnim delom tri mesece.

Kandidati za zgoraj navedena dela in naloge naj pošljejo vloge na naslov KOGP Kranj, Komisija za delovna razmerja TOZD Opekarske oziroma TOZD Gradnje, Kranj, Ulica Mirka Vadnova 1.

PLANIKA

Industrijski kombinat PLANIKA Kranj

Razpisna komisija DS TOZD tovarne obutve Planika Kranj razpisuje v skladu s 47. členom Pravilnika o delovnih razmerjih in 128., 129. in 131. člen Statuta TOZD Tovarne obutve Planika Kranj dela in naloge

VODENJE TOZD TOVARNE OBUTVE PLANIKA Kranj

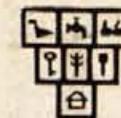
Poslovanje temeljne organizacije vodi kot individualni poslovodni organ vodja tozd. Za vodjo TOZD je lahko imenovana oseba, ki poleg pogojev predpisanih v členu 511 ZZD izpoljuje še naslednje pogoje:

- da ima visokošolsko oziroma visjesolsko izobrazbo ekonomske, pravne, organizacijske, strojne, čevljarske smeri ali
- da ima 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na odgovornijsih delih in nalogah v proizvodnji obutve, v komercialni, finančno-računovodske službi, splošni ali organizacijski službi,
- da obvlada nemški in angleški jezik,
- da je moralno politično neoporečen ter da izkazuje uveljavljanje samoupravnih odnosov.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let.

Pismene ponudbe sprejema kadrovski oddelek kombinata Planika, Kranj v 15 dneh po razpisu v zaprti kuverti z oznako »vodenje TOZD«.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od dneva poteka roka za prijavo.

SERVISNO PODJETJE
Tavčarjeva 45 Kranj

Objavlja po sklepu DS prodao naslednjih osnovnih sredstev:

1. Tovorni avto TAM 60 T nosilnost 2,5 T, letnik 1978, brezhiben, izkljucna cena 580.000,00 din
2. Kompressor FAGRAM, leto izdelave 1975, ne obratuje, izkljucna cena 100.000,00 din

Prodaja bo v soboto, 15. septembra 1984 ob 10. uri v prostorih Servisnega podjetja Kranj. Interesenti naj položijo pred pričetkom licitacije varščino v višini 10 odstotkov. Kupec plača tudi prometni davek. Vse ostale informacije po telefonu 21-282.

ALPINA tovarna obutve
Žiri
Strojarska ulica 2,
n. sol. o.

Delovna skupnost skupnih služb Na podlagi sklepa Delavskega sveta za Delovno skupnost skupnih služb razpisujemo prosta dela in naloge

VODENJE NABAVE za linijo lahke obutve za dobo 4 let

Kandidati za razporeditev na navedene delovne naloge morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višja izobrazba komercialne, ekonomske ali čevljarske smeri ali priznana z delom pridobljena delovna zmožnost za opravljanje dočlenih del oziroma nalog,
- zunanjetrgovinska registracija, aktivno znanje najmanj enega tujega jezika,
- 2 oziroma 4 leta delovnih izkušenj.

Pismene prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Alpina, tovarna obutve Žiri, Razpisana komisija, za Delovno skupnost skupnih služb, Strojarska ulica 2, Žiri.

DEZURNI VETERINARJI

od 14. 9. do 21. 9. 84

za občino Kranj in Tržič
Od 7. do 23. ure Živinorejsko veterinarski zavod, tel.: 25-779 ali 22-781,
od 23. do 7. ure pa na tel.: 21-798

za občino Škofja Loka
PIPP ANDREJ, dipl. vet., Škofja Loka, Partizanska 37, tel.: 60-380

za občini Radovljica in Jesenice
GLOBOČNIK ANTON, dipl. vet., Lesce, Poljska pot 3 a, tel.: 74-629

Odvod Kranj

Popravek

Pri razpisu za komunalno podjetje Odvod Kranj, dne 7. 9. 1984 smo pomotoma objavili napačen znak podjetja. Za napako se opravičujemo.

ČP GLAS KRANJ

SREDNJA GRADBENA ŠOLA Kranj

Zbor delavcev objavlja prosta dela in naloge

UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA (v usmeritvi gradnja)

za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidat mora izpolnjevati predpisane pogoje, za učitelja praktičnega pouka v usmeritvenem izobraževanju.

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi pošljite v 8 dneh, objavite o izbiri pa boste prejeli v 15 dneh po objavi razpisa.

UPRAVNI ORGANI IN STROKOVNE SLUŽBE OBČINE Kranj

Razpisujejo dela in naloge

1. SVETOVALCA ZA STANOVAJSKO GOSPODARSTVO v komiteju za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve

Pogoji: — visoka strokovna izobrazba gradbene smeri,
— eno leto delovnih izkušenj,
— trimesečno poskusno delo.

Dela in naloge zajemajo opravila s področja gradbeništva, stanovanjskega in vodnega gospodarstva.

Za razpisana dela in naloge bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge s kratkim življepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Občina Kranj, Splošne službe — kadrovská služba, Kranj, Trg revolucije 1, najkasneje v 15 dneh po objavi.

Včasih videz vara

radi drobnarij kam drugam
kupe.

Anton Kalan, upokojen Tržič: »Trgovin ima Tržič in tudi založene so dobro jaz dobim zase vse, kar potrebujem. Mislim, da imamo v trgovinah kar dobre poslovne. Bolj pa me moti neljubljena nepozornost prodajalk. Nekje, ko prideš v trgovino, pa govorka sploh ne opazijo in ne klepetajo naprej. Najbolj znane so v novi trgovini Živilka na trgu, v mali trgovini li zraven cerkve sv. Andreja novi trgovini nasproti občine tudi ne dobijate tistega, kar bi bilo prodajalka prijazno povečano drugače, kot da te mame odpraviti.«

Marija Lotrič, gospodinja iz Tržiča: »Saj ima Tržič veliko trgovin in veliko ponudbe, toda če ga primerjam s Škofjo Loko, je tam dobiti veliko več. Potrebovali bi večjo ponudbo tehničnega blaga. Ko stopiš v Merkurjevo trgovino v Lescah ali v Radovljici, šele vidis, kaj je prava založenost. Gospodinje v Tržiču so prikrajšane za zelenjavno. Mercator naj bi imel pred blagovnico stojnico z zelenjavno, pa je ta vse poletje prazna. Ce ne bi domaćinke pričakale zelenjave na tržnicu, bi bili brez nje. Ne moremo se pa pritoževati glede sadja in drugih povrtnin. Z juga prihajajo zasebni drage, ki je res, vendar se sprašujem, kaj bi bilo, če teh ne bi bilo. Dovolj je čevljev, tekstila, oblačil, pogrešamo pa drobnarje. Najti v Tržiču zadrgo, ki jo trenutno potrebuješ, je prava umetnost. Največkrat moraš prav za-

D. Dolenc

Gniloba, ki se ji pravi malomarnost

Po podatkih Poslovne skupnosti za sadje, krompir in vrtne letos v Sloveniji segnila tretjina krompirjevega pridelka. Računi: neugodno vreme, slabo seme in premalo strokovno delo.

Kranj — »Vremenske razmere v drugi polovici julija in prvem delu avgusta, ko je bilo dovolj vlage in sonca, rose in sopare, so bile ugodne za razvoj krompirjeve plesni,« pravi Miloš Kus, priznani strokovnjak iz Kmetijsko-živilskega kombinata Gorenjske in član več strokovnih združenj, ki se ukvarjajo s problematiko pridelovanja kakovostnega krompirja v Sloveniji in Jugoslaviji. »Krompirjeva plesen je napadala predvsem nasade igorja, za katerega so strokovnjaki že lani ugotovili, da se izrojava; manj pa so prizadeli nasade desireja. Čeprav so kmetijske strokovne službe prek sredstev javnega obveščanja opozarjale pridelovalce na nevarnost krompirjeve plesni, nekateri njihovih besed niso vzeli preveč resno. Posledice so znanje: veliko krompirja je že segnilo na njivah, nekaj ga bo še v skladiščih. Večji pridelovalci, ki s krompirjem ustvarjajo glavni del dohodka, so v kritičnih tednih škropili nasade vsaj šestkrat, če ne celo večkrat, da so jih obvarovali pred napadom plesni. Ti imajo malo gnilega krompirja, nasprotno — za slovenske razmere, kjer je bil lani povprečni hektarski pridelek 14 ton, letos pa bo še za tretjino nižji, imajo celo odlčne pridelke. Pridelovalci, ki so krompir škropili le nekajkrat ali sploh ne, so ob precejšnem delu pridelka. To so predvsem kmetje, ki so krompir sadili za lastne potrebe. Škropiv zopet plesen je bil letos dovolj, zato je še toliko bolj nerazumljivo, da jih nekateri kmetje niso zadostno uporabljali.«

»Prav zaradi gnitja bomo letos odkupuše posebno pozornosti. **Janko Šumi, direktor Gorenjskih kmetijskih zadrug.** »Od pridelovalcev bomo zahtevali, da bodo v vrečo dali etiketo in nanjo napiso svoje ime in priimek. Zadruga organizator pridelave, ne moremo dati, da bi odkupilna v skladisih kakovosten (gnil) krompir in ga dajti sama plačala odpadek. Če smo letos nameravali izvoziti ton krompirja, bomo načrtali slabe kakovosti pridelka in zazicanosti zahodnoevropskega žišča le težko uresničili. Za nam letos grena izvozna izkušnja, ki je smo vseh 100 ton krompirja radi gnitja dobili nazaj.« C. Zapot

Srebrne leške padalce so na sprejemu pozdravili: od leve proti desni: direktor ALC Lesce Franci Primožič, vodja reprezentance v Franciji Borislav Djordjević, podpredsednik mednarodne letalske federacije Stane Malaganija in podpredsednik ALC Lesce Leon Mesarič.

Brane Mirt

Srebrni leški padalci doma

Pogumna druščina

LESCE — Močan veter in deževno vreme v ponedeljek pozno po poldne nista obeta nič dobrega, čeprav so ljubitelji padalstva v alpskem letalskem centru čakali svoje padalce, ki so na letošnjem svetovnem prvenstvu v Franciji osvojili po štirinajstih letih spet svetovno padalsko srebro. Ta izjemni uspeh so dosegli padalci alpskega letalskega centra Lesce, ki so v močni mednarodni konkurenčni za reprezentanco SZ osvojili drugo mesto. Reprezentanca, ki je dosegla tak uspeh, je na svetovnem prvenstvu skakala res izjemno. Dušan Intihar, Branko Mirt, Darko Svetina in Roman Božič so s padali jugoslovanske tovarne Kluz dosegli tisto, česar ni nikoli pričakovali. Iskrene čestitke vsem fantom, ki so tako dostopno v francoskem Vichyju zastopali Jugoslavijo. Te leške padalce in njihove naslednike čakaše velika bodočnost.

Nazadnje jim je celo vreme šlo na roke. Ko so se s kombijem naši reprezentantje pripeljali na pisto, se je vreme umirilo in pokazali so se zaneseni vršaci Karavank in Julijskih Alp. Ljubitelji leškega padalstva, svojci, družine, njihova dekleta so

navdušeno zaploskali reprezentantom, ki so s srebrnimi kolajnami okrog vrata padli v objem svojim domaćim. Veselje se kar ni uneslo, saj so fantje moralni odgovarjati na različna vprašanja. Tople besede so ob tem skromnem sprejemu izrekli direktor ALC Lesce Franci Primožič, podpredsednik mednarodne letalske federacije Stane Malaganija in podpredsednik ALC Lesce Leon Mesarič. To je bila gorenjska dobrodošlica za vse fante in vodjo naše reprezentance, starešino avijacije iz Niša, Borislava Djordjevića.

Pri prihodu na domače letališče je **Branko Mirt iz Strahinja** povedal tole: »To je bilo moje prvo svetovno prvenstvo. Uspeli smo, da smo bili druga najboljša reprezentanca na svetu. Kot čisti amaterji smo premagali veliko profesionalnih, svetovno znanih padalcev. Skakali smo z domaćimi padali PLUS L proizvodnje KLUZ iz Beograda. Čeprav še niso tako kot druga, so se vseeno dobro obnesla. Na tihem smo upali na uspeh, a na takega ne. V tretjem skoku smo skakali slabše, a po neuspehu Američanov smo vendarle osvojili za nas izredno drugo mesto, kljub temu, da

smo po dveh skokih celo vodili. Kar je, srebro je vendarle naše in vsi smo zadovoljni, da se iz Francije nismo vrnili prazni rok.«

Vsem padalcem leškega alpskega padalskega centra še enkrat iskrene čestitke našega uredništva in bralcev z željo, da bi nas tudi v bodoče razveseljevali s takimi uspehi.

D. Humer
Foto: F. Perdan

NESREČE

PREPOZNALI PONESREČENKO

Tržič — V Bistrici pri Tržiču se je v petek, 7. septembra, ponesrečila kolesarka, ki je s stranske ceste zapeljala na prednostno, kjer je trčila z osebnim avtomobilom Bora Iliča in bila pri tem hudo ranjena. Njene istovetnosti ob nesreči niso uspeli ugotoviti, zdaj pa so dognali, da gre za 49-letno Jožefo Škoberne iz Tržiča.

SOPOTNIK UMRL

Radovljica — V torek, 11. septembra, ob 22. uri se je na lokalni cesti Begunje-Zapuže pripeljal prometna nezgoda zaradi neprimerne hitrosti. Za posledicami nesreče je v jeseniški bolnišnici umrl sopotnik Dušan Šaruga (roj. 1959) iz Lesc, hudo ranjeni pa so bili poleg voznika Antona Šolarja (roj. 1961) iz Radovljice, Štef Matjaž Vidic (roj. 1966) iz Lesc, Franci Zver (roj. 1967) iz Lesc in Robert Urh (roj. 1968) iz Lesc.

Voznik Šolar, ki je vozil iz Begunja proti Lescam, je v bližini tovarne Elan prehitel dva osebna avtomobile, ki sta vozila pred njim, pri tem pa sekal blagi ovinek. Voznik je pri tem izgubil oblast nad vozilom, avto je zaneslo v desno na neutrjeno bankino, opazil je dvoje dreves ob cesti, nakar ga je odbilo na levo stran ceste, kjer je trčil v dvojni električni drog. Sunek je bil tako močan, da se je električni drog skupaj z betonskimi oporniki prevrnil, avtomobil pa je zasukal in se je po 18 metrih vzvratne vožnje ustavil v grmovju ob cesti. Škoda je ocenjena na 400.000 din.

L. M.

Zmrznil v Triglavski steni

Vrata — V ponedeljek, 10. septembra sta se v Triglavsko steno podala 20-letni Igor Ježovnik iz Prevalj in 21-letni Andrej Gradišnik iz Ravn na Koroškem. Med plezanjem ju je presestnilo slabo vreme, nadnju se je zgrnila megla, začelo je deževati. V steni sta zašla in omagala. Zvečer je zapadel še sneg. Lahko oblečen Ježovnik je v hladni noči zmrznil, Gradišnik pa so v torem izčrpanega rešili gorski reševalci iz Mojstrane. S helikopterjem RSNZ so v dolino prepeljali tudi truplo Ježovnika.

D. Ž.

Alpinista rešili iz stene Šit

Tamar — Poročali smo že o gorski nesreči, ki se je v nedeljo, 9. septembra, dogodila v steni Šit nad Tamarem, ko sta zaradi slabega vremena tamkaj občela ranjena alpinista: 21-letni Branko in 25-letni Drago Praprotnik iz okolice Selince ob Drav. Mlajšemu bratu se je pri plezanju odkrušil oprimek, omahnil je, odlomljena skala pa je padla nanj in ga hujše ranila. Bratov, ki sta v meigli, dežju in vetru bivakirala na ozki skalni polici in klicala na pomoč, tegata dne niso uspeli rešiti. Ponoči so ju dosegli gorski reševalci iz Rateč in Kranjske gore z zdravnikom, sele naslednjega dne so ju s klasičnim stenskim reševanjem spravili pod steno, od koder ju je helikopter RSNZ odpeljal v dolino. Helikopter zaradi slabega vremena namreč ni mogel do stene in se je moral kar dvakrat vrniti v bazo.

Teden boja proti kajenju

Vabljiva cigareta

Akrolein, cianid, dušikov oksid, aceton, amonijak, ogljikov monoksid — vse to so plini, ki so jih raziskovalci že zdavnaj odkrili v dimu cigarete. Za kadilce, ki na dan pokade zavojček, dva ali celo več, so to stvari, ki jih noče vedeti, kakor noče vedeti, da imajo kadilci v krvi desetkrat več ogljikovega rmonoksida kot nekadilci, da cigaretni dim sčasoma okvari čistilne mehanizme v pljučih, da zaradi nikotina telo potrebuje več kisika, da je umrljivost za pljučnim rakom pri kadilcih večja kot pri nekadilcih itd. itd. Vse to odrasli kadilci vedo. Polovica sicer meni, da pokadio toliko, da jim cigaretni dim ne more škodovati, četrta brezuspešno vsako toliko časa poskuša opustiti razvado, ostali pa kljub morebitnim prvim težavam kadijo dalje. Verjetno je zaman pridigati in dokačovati odraslemu kadilcu, da je kajenje škodljivo zdravju.

Vendar se je vsaj ob tednu boja proti kajenju, ki ga je Rdeči križ Slovenije kot pobudnik tako kot drugod po svetu izbral za čas od 14. do 21. septembra, treba zamisliti ob temelju: koliko lahko naredimo doma, v šoli, kjerki, da mladina, ki odršča, ne bi s cigareto dokazovala sebi in okolici, da jo je treba upoštavati. Prepričevati na prijeten način — seveda najbolje z lastnim zgledom — je seveda naloga staršev, učiteljev in zdravnikov. Nedoslednost, popuščanje, pretirana strogost in prepoved v času, ko se otrok hoče uveljavljati na neprimeren način — tudi s kajenjem, je le znak, da smo odrasli pri vzgojnem izpitku padli. Dokler ne bomo dosegli primerno kulturo za varovanje zdravja pri odraslih, toliko časa ne moremo pričakovati učinkov pri mlajših generacijah, ki nas posnemajo. Niti to nam še ni uspelo, da bi na vsaki škatlici cigaret pisalo, da je kajenje škodljivo zdravju, čeprav sprejeti smo ugotovitve svetovne zdravstvene organizacije. Verjetno bo najbolj razširjena epidemija, kot kateri imenujejo kajenje, bolj zadeva zdravljenja posledic kot preprečevanje.

L. M.